

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 8, 2026

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2026:844](#) 05-06-2026

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2026:809](#) 29-05-2026

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2026:813](#) 29-05-2026

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2026:510](#) 22-05-2026

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2026:1399](#) 02-06-2026

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2026:1476](#) 02-06-2026

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2026:1477](#) 02-06-2026

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2026:3585](#) 02-06-2026

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2026:1485](#) 26-05-2026

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2026:1414](#) 19-05-2026

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2026:3220](#) 19-05-2026

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2026:1035](#) 16-04-2026

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2026:660](#) 11-03-2026

Rechtbank

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2026:14817](#) 10-06-2026

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2026:3729](#) 03-06-2026

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2026:6014](#) 01-06-2026

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2026:3218](#) 01-06-2026

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2026:1965](#) 27-05-2026

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2026:4770](#) 20-05-2026

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2026:3980](#) 15-05-2026

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:2735](#) 13-05-2026

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2026:5153](#) 11-05-2026

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2026:5528](#) 01-05-2026

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2026:3454](#) 24-04-2026

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2026:12784](#) 22-04-2026

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2026:5825](#) 10-04-2026

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2026:5119](#) 01-04-2026

Antillen

[Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, ECLI:NL:OGHACMB:2026:99](#) 31-03-2026

[Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, ECLI:NL:OGHACMB:2024:351](#) 29-10-2024

RECHTSPRAAK

Bewindvoerders zijn aansprakelijk jegens rechthebbende o.m. wegens niet (consequent) doorgevoerde huurverhoging van tot vermogen behorende verhuurde woning.

Eiser is door zijn in 2011 overleden grootmoeder tot enig erfgenaam benoemd. Gedaagden zijn benoemd tot executeur en testamentair bewindvoerder en hebben in die hoedanigheid het vermogen beheerd tot eiser 25 jaar werd in 2025. Tot dit vermogen behoorde een verhuurde woning. Eiser verwijt de bewindvoerders dat zij hebben nagelaten de huur van de woning te verhogen en vordert schadevergoeding. De kantonrechter stelt vast dat de bewindvoerders gedurende de eerste jaren (tot 2016) wel huurverhogingen hebben doorgevoerd. Nu wel huurverhogingen zijn doorgevoerd, maar weliswaar niet volgens het maximaal toegestane percentage, en de vermeende schade als gevolg daarvan over die periode zo gering is, kan niet worden gezegd dat de bewindvoerders zodanig zijn tekortgeschoten dat zij op grond daarvan aansprakelijk moeten worden gehouden voor het tekort. In verband met achterstallig onderhoud en de klachten daarover van de huurder is over de periode 2016-2023 (toen het onderhoud is uitgevoerd) terecht (tijdelijk) van verdere huurverhogingen afgezien. Volgens de kantonrechter zijn de bewindvoerders wel gehouden om de schade ontstaan door het na 2023 achterwege laten van huurverhoging te vergoeden. Ten onrechte menen de bewindvoerders dat eiser zich daarover met de makelaar die belast is met het beheer van de woning dient te verstaan. Het zijn de bewindvoerders die belast zijn met het beheer. Dat zij vervolgens de makelaar hebben ingeschakeld voor uitvoering van het beheer ontslaat de bewindvoerders niet van hun verantwoordelijkheid. Verwacht had mogen worden dat na uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden aan de huurder de huurverhogingen zouden worden aangezegd. De bewindvoerders zijn daarin tekortgeschoten en aansprakelijk voor de dan geleden schade.

In verband met de uitbetaling van een aantal gedurende het bewind opeisbaar geworden legaten zijn de bewindvoerders een geldlening aangegaan. Aanvankelijk was daarvoor geen zekerheid vereist, maar bij het einde van het bewind verlangde de geldvertrekker een zekerheid. Aan de geldverstrekker is aangegeven dat in oktober 2025 gelden vrij zouden komen die eiser in staat stellen de lening integraal af te lossen. Desondanks verlangde de geldverstrekker nadere zekerheidstelling. Eiser heeft aan gedaagde sub 1 aangegeven dat hij in

staat was de geldlening af te lossen per 1 november 2025 en dat hij niet akkoord gaat met het maken van (extra) kosten voor een hypotheek ter zekerheidstelling voor de geldlening van (stichting) kort voor afloop van het bewind. De kantonrechter is met eiser van oordeel dat niet is gebleken van de noodzaak om ten behoeve van de geldlening zekerheid te stellen door middel van een hypotheek op de woning. Dat betekent dat de bewindvoerders door het vestigen van de hypotheek op de woning onnodig kosten hebben gemaakt ten laste van het vermogen van eiser en zij daarmee toerekenbaar tekort zijn geschoten. De gemaakte hypotheekkosten komen dan voor rekening van de bewindvoerders. Aan de klachten van eiser over de hoogte van de hem toegezonden declaraties en het ontbreken van specificaties daarvan komt de kantonrechter echter niet toe. Het door de bewindvoerders gevoerde verweer dat eiser te laat, eerst nadat het bewind is beëindigd, heeft geklaagd treft voor wat betreft genoemde klachten doel. Zowel de hoogte van de declaraties als het ontbreken van specificaties was reeds duidelijk toen de vader van eiser en/of eiser zelf de betreffende declaraties ontving. Niet gesteld of gebleken is dat binnen bekwame tijd daarna bij de bewindvoerders over de hoogte van de declaraties is geklaagd. Integendeel, eiser heeft niet geprotesteerd tegen voldoening van de declaraties van de bewindvoerders uit het beheerde vermogen. De conclusie luidt dat eiser niet aan zijn verplichting ex artikel 6:89 BW heeft voldaan en hij op de gestelde gebreken thans geen beroep meer kan doen. Bovendien komen het in rekening gebrachte honorarium en de kosten de kantonrechter niet op voorhand als excessief voor, terwijl de vordering van eiser ook nog eens onvoldoende is bepaald om voor toewijzing in aanmerking te komen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 13-05-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:2735

Zaaknummer: 11962497 \ MC EXPL 25-6106 AW/1583

Rechters: R.M. Berendsen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het gerecht laat in appèl de wijze van verdeling van de nalatenschap in stand, mede omdat partijen aangeven dat splitsing van het onroerend goed geen optie is.

Erflater was getrouwd met zijn echtgenote en had samen met haar twee kinderen, geïntimeerde 2 en appellante. Daarna heeft hij uit een tweede relatie een zoon gekregen, geïntimeerde 1. In 2006 heeft erflater beschikt over zijn nalatenschap en hij is in 2016 overleden. Tot de nalatenschap behoort een onroerende zaak/perceel waar erflater met zijn gezin woonde. Op het perceel bevinden zich een aantal gebouwen, waaronder een drietal appartementen waarin appellante woont met haar gezin en een woning waarin geïntimeerde 2 woont, alsmede een verhuurde bovenwoning en een aantal vakantieappartementen. Die appartementen worden in ieder geval sinds het overlijden van erflater door geïntimeerde 2 geëxploiteerd; de tot de nalatenschap behorende onderneming/spa wordt in ieder geval sinds het overlijden van erflater geëxploiteerd door appellante. Op 11 mei 2023 hebben appellante en geïntimeerde 1 een vaststellingsovereenkomst gesloten met als inhoud dat appellante geïntimeerde 1 heeft uitgekocht door hem Afl. 871.026,27 te betalen. Slotsom van de in eerste aanleg gevoerde procedure is dat het Gerecht de (wijze van) verdeling heeft vastgesteld en heeft bepaald dat dat geïntimeerde 2 aan appellante Afl. 923.623 moet betalen wegens overbedeling. Het grootste twistpunt tussen partijen is aan wie de onroerende zaak moet worden toegedeeld. Het Hof heeft aan de hand van een plattegrond van het perceel met partijen besproken of een Salomonsoordeel een optie zou zijn, dat wil zeggen splitsing van het perceel en de daarop gelegen gebouwen, zodat beiden (appellante en geïntimeerde 2) op het perceel zouden kunnen blijven wonen. Een splitsing inclusief scheidingsmuur in het midden van het perceel stuit volgens de verklaringen van partijen echter op praktische bezwaren. Daarnaast heeft het Hof ter zitting geconstateerd dat de verhoudingen tussen broer en zus gespannen zijn en hebben zij nu over en weer last van elkaar omdat zij allebei op het perceel wonen. Dit alles maakt dat het Hof een splitsing van het perceel geen goede oplossing vindt. Het perceel onverdeeld laten zodat beide partijen daar zouden kunnen blijven wonen is dat ook niet.

Partijen stemmen daar ook niet (allebei) mee in. Het hof gaat vervolgens in op de verdeling

door het gerecht, en stelt – samengevat – vast dat daarbij met de belangen van beide partijen rekening is gehouden zodat deze in stand blijft.

Instantie: Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Datum uitspraak: 31-03-2026

ECLI: ECLI:NL:OGHACMB:2026:99

Zaaknummer: AUA2024H00377

Rechters: C.G. ter Veer, G.C.C. Lewin en E.W.A. Vonk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De schadevergoedingsvorderingen van erven jegens mede-erfgenaam wegens overschrijding bevoegdheden boedelvolmacht zijn verjaard, er rest slechts nog een natuurlijke verbintenis.

Partijen zijn broers van elkaar en de zuiver aanvaard hebbende erven van hun in 2006 overleden moeder. Eisers hebben aan gedaagde een boedelvolmacht verleend. Eisers stellen dat gedaagde buiten de bevoegdheden van de aan hem verleende boedelvolmacht is getreden door zonder hun toestemming en medeweten een (onder)volmacht te verlenen aan een derde, waarin gedaagde aan die derde de bevoegdheid gaf om twee percelen in Suriname, die tot de nalatenschap van moeder behoren, te bezwaren dan wel in onderpand te geven in verband met het verkrijgen van een geldlening. Omdat de geldlening vervolgens niet werd afgelost, is het perceel uiteindelijk openbaar verkocht onder de marktwaarde. Eisers stellen daardoor schade te hebben geleden waarvoor zij gedaagde aansprakelijk stellen. De rechtbank volgt gedaagde in zijn stelling dat de vorderingen van eisers zijn verjaard. De rechtbank verwijst naar artikel 3:310 lid 1 BW en jurisprudentie van de Hoge Raad waaruit volgt dat de verkorte verjaringstermijn begint te lopen op de dag na die waarop de benadeelde daadwerkelijk in staat is een vordering tot vergoeding van schade in te stellen. Dat betekent echter niet dat de benadeelde over de exacte feitenkennis moet beschikken om op dat moment een dagvaarding uit te brengen. De verjaringstermijn begint te lopen zodra er voor de benadeelde voldoende aanleiding is nadere maatregelen ter vaststelling van de schade en aansprakelijkheid te treffen. De benadeelde kan niet door nader onderzoek naar de door hem ondervonden schade uit te stellen, voorkomen dat de verjaringstermijn aanvangt. Als er voldoende aanknopingspunten zijn voor het bestaan van aansprakelijkheid, zal van hem enig onderzoek mogen worden geveerd. Dit mede in het belang van de schuldenaar, omdat de bewijspositie van de schuldenaar door tijdsverloop verzwakt en het voor hem ook in psychologisch en economisch opzicht bezwaarlijk is indien een mogelijke vordering eindeloos boven zijn hoofd blijft hangen. Vast staat dat eisers in mei 2013 een gerechtelijk stuk hebben ontvangen waarin de openbare veiling van een van de percelen uit de nalatenschap van erflaatster, werd aangekondigd. Ook uit de overige feiten volgt dat eisers dus in ieder geval medio 2013 wisten dat het perceel bezwaard was in verband met een geldlening die aan gedaagde ten goede was gekomen. Ook wisten zij dat de lening niet werd afgelost en het perceel in verband daarmee

openbaar geveild werd. Op dat moment is de verjaringstermijn gaan lopen. Niet gesteld en niet gebleken is dat eisers nadien hun vordering tot schadevergoeding tegenover gedaagde hebben gestuit. Dat betekent dat de vordering tot betaling van schadevergoeding op of omstreeks 13 juni 2018 is verjaard. Dat het perceel op dat moment nog niet was verkocht, maar uiteindelijk pas op 12 december 2019 is geveild, maakt dit niet anders. Ook het gegeven dat eisers in 2013 nog niet zoals zij zelf stellen van de hoed en de rand wisten en pas met de Surinaamse dagvaarding van 17 juli 2023 met de details van de zaak bekend raakten, kan hen niet baten. De conclusie is dat de schadevergoedingsvorderingen zijn verjaard zodat slechts nog een natuurlijke verbintenis resteert die mogelijk in aanmerking komt voor verrekening bij de verdeling van de nalatenschap van erflaatster (die niet voorligt in onderhavige zaak).

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 01-04-2026

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2026:5119

Zaaknummer: C/15/367393

Rechters: H.A. Pott Hofstede

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De door vereffenaar in kort geding gevorderde ontruiming door mede-erfgenaam van nalatenschapswoning wordt toegewezen.

Gedaagde X en haar zuster Y hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard. Eiser is benoemd tot vereffenaar in de nalatenschap en hij vordert in kort geding ontruiming door X van de tot de nalatenschap behorende woning. De voorzieningenrechter is van oordeel dat de vereffenaar een spoedeisend belang heeft bij zijn vordering tot ontruiming. Dit volgt uit de omstandigheid dat zonder de ontruiming van de woning de vereffenaar deze woning niet te gelde zal kunnen maken. De opbrengst van deze woning heeft de vereffenaar nodig om de schulden van de nalatenschap van erflaatster te kunnen voldoen hetgeen in overeenstemming is met zijn wettelijke taak: vergelijk artikel 4:211 juncto artikel 4:215 BW. De schulden van de nalatenschap – in het bijzonder de schuld aan de bank – lopen op en de vereffenaar dient een vergroting van de schuld van de nalatenschap te voorkomen. X betoogt dat zij op grond van artikel 3:169 BW een gebruiksrecht van de woning heeft. De voorzieningenrechter is van oordeel dat X dit gebruiksrecht alléén heeft wanneer dit recht te verenigen is met het recht van de andere deelgenoot. In zoverre is dit recht geclausuleerd. Los hiervan is de voorzieningenrechter van oordeel dat de door de vereffenaar uit te voeren taak afbreuk kan doen aan dit eventuele recht van X. De voorzieningenrechter is van oordeel dat de noodzaak tot verkoop en levering van de woning door de vereffenaar ter voorkoming van een veiling dit gebruiksrecht doorkruist. Het eventuele gebruiksrecht van X kan geen afbreuk doen aan het recht van de vereffenaar om de woning te gelde te maken ter voldoening van de schulden van de nalatenschap. De voorzieningenrechter is verder van oordeel dat hij de overtuiging heeft gekregen dat X in het verleden geen medewerking aan de vereffenaar heeft verleend om de woning te gelde te maken en dat zij al sinds 2023, althans vanaf november 2025 na de benoeming van de vereffenaar, om moet zien naar alternatieve woonruimte.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 24-04-2026

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2026:3454

Zaaknummer: C/02/445904 / KG ZA 26-122 (E)

Rechters: C.T.M. Luijks

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

A-G Valk concludeert over exceptio plurium litis consortium/processueel ondeelbare rechtsverhouding niet tot niet-ontvankelijkheid, maar bevel tot oproeping.

A-G Valk concludeert in een zaak (ERF 2026-0010) die gaat over de afwikkeling van de nalatenschap van de in 2018 overleden erflaatster. Erflaatster is gehuwd geweest met de in 2000 overleden erflater. Erflaatster was de moeder van de broers A en B en zus C. Zus C is inmiddels overleden en een nicht Q is benoemd tot haar executeur. B stelt dat de nalatenschap een vordering heeft op A vanwege onrechtmatige onttrekkingen. Daardoor behoren volgens B tot de activa van de nalatenschap vorderingen op A die bij de verdeling moeten worden betrokken. Het hof heeft B grotendeels in het gelijk gesteld, de omvang van de nalatenschap bepaald en de verdeling van de nalatenschap vastgesteld tussen A, B en Q in de hoedanigheid van executeur in de nalatenschap van C.

Dit incident betreft een verweerschrift houdende exceptio plurium litis consortium. A heeft cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van het hof en heeft alleen B in de cassatieprocedure betrokken. B vordert in het incident dat A niet-ontvankelijk wordt verklaard in zijn cassatieberoep omdat het cassatieberoep niet tevens is ingesteld tegen Q, althans dat A wordt gelast om op de voet van artikel 118 Rv Q, in haar hoedanigheid van executeur in de nalatenschap van C, tot cassatie te doen oproepen. Volgens de A-G is niet in geschil dat het aandeel in de nalatenschap van C $\frac{2}{8}$ e deel is en de aandelen van A en B ieder $\frac{3}{8}$ e deel. Een $\frac{2}{8}$ e deel echter van wat? Dat was bij het hof wel in geschil en is dat in cassatie nog steeds. Volgens het hof behoort tot de nalatenschap een vordering tot schadevergoeding op A ter grootte van € 122.558,47. In cassatie komt A daartegen met diverse klachten op. De A-G geeft aan dat het zijns inziens niet goed voor twijfel vatbaar is dat aldus sprake is van een ondeelbare rechtsverhouding. Zou het resultaat van het cassatieberoep van A zijn dat het arrest van het hof wordt vernietigd en zou na verwijzing worden beslist dat tot de nalatenschap geen vordering tot schadevergoeding op A behoort, althans een vordering tot een lager bedrag dan € 122.558,47, dan is niet werkbaar dat dit wel tussen A en B zou gelden, maar niet tussen enerzijds A, B en anderzijds (de erfgenamen van) C. Dat inderdaad sprake is van een ondeelbare rechtsverhouding spoort ook met vaste rechtspraak krachtens welke de

exceptio plurium litis consortium slechts gehonoreerd wordt indien sprake is van een ondeelbare rechtsverhouding. Van een dergelijke rechtsverhouding is pas sprake indien het rechtens noodzakelijk is dat de beslissing ten aanzien van al die betrokken partijen in dezelfde zin luidt, waarbij de bijzonderheden van het geval van doorslaggevende betekenis kunnen zijn. Dit mag slechts worden aangenomen indien de aard en inhoud van de rechtsverhouding daartoe nopen. Soms vloeit rechtstreeks uit de wet voort dat noodzakelijk is dat anderen in de procedure worden betrokken (bijvoorbeeld art. 3:218, 3:245 en 5:95 BW). In andere gevallen ligt het processueel ondeelbare karakter van de rechtsverhouding besloten in de aard van de rechtsverhouding zelf. Voor het geval van een vordering tot boedelbeschrijving en verdeling van een nalatenschap heeft de Hoge Raad de vuistregel aanvaard dat dit in beginsel een processueel ondeelbare rechtsverhouding betreft.

Zoals gezegd, ook C is erfgenaam. En het hof heeft de omvang van de nalatenschap vastgesteld en die nalatenschap verdeeld. A vergist zich dus dat de cassatieprocedure geen gevolgen zou hebben voor de verdeling van de nalatenschap. Indien degene die een beslissing wil uitlokken over een processueel ondeelbare rechtsverhouding nalaat alle partijen op te roepen, dan dient gelegenheid te worden gegeven om de niet opgeroepen personen alsnog als partij in het geding te betrekken door oproeping op de voet van artikel 118 Rv binnen een daartoe te stellen termijn. Het voorgaande geldt zowel in eerste aanleg als na aanwending van een rechtsmiddel, het beroep in cassatie daaronder begrepen. Anders dan (de cassatieadvocaat van) B veronderstelt, is in geval van een processueel ondeelbare rechtsverhouding niet-ontvankelijkheid dus niet meer aan de orde. Het wordt pas anders indien geen gebruik zou worden gemaakt van de geboden gelegenheid om de derde op te roepen; dan volgt wel alsnog niet-ontvankelijkverklaring. De A-G merkt verder nog op dat zowel A als B erover spreekt dat Q door A 'als mede-eiser' zal worden opgeroepen. Dat lijkt de A-G minder juist. Het gevolg van de oproeping ex artikel 118 Rv is slechts dat de derde partij wordt in het geding. Het hangt af van de proceshouding van de derde (na diens eventueel verschijnen) welke positie deze overigens in het geding inneemt. Ten slotte geeft de A-G aan dat A zegt om emotionele redenen zijn niet Q niet in rechte te willen betrekken. De kwalificatie als ondeelbare rechtsverhouding berust – zo de A-G – op wat binnen een ordelijke rechtspraak onvermijdelijk is. Uiteraard is het aan Q om na haar oproeping zelf te beslissen of zij al dan niet in rechte verschijnt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2026

ECLI: ECLI:NL:PHR:2026:510

Zaaknummer: 25/04501

Rechters: W.L. Valk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Volgens het hof heeft erflater bij het aangaan van een vaststellingsovereenkomst niet zichzelf maar een maatschap aan de vaststellingsovereenkomst gebonden.

Een zaak waarin het erfrecht van ondergeschikt belang is. In deze zaak ligt de vraag voor of alleen de erflater (stelling curator) dan wel de maatschap (stelling appellant) aan een door erflater gesloten vaststellingsovereenkomst gebonden is. Als alleen erflater aan de vaststellingsovereenkomst is gebonden, dan behoort tot de nalatenschap van erflater de schuld van € 17.000. Als erflater de maatschap heeft gebonden, dan is de nalatenschap tot een bedrag van € 8.500 gebonden. Volgens het hof is aan alle vereisten voor zaakwaarneming voldaan. Rechtsgevolg is dat de maatschap is gebonden aan de vaststellingsovereenkomst en dat daarmee erflater en de andere vennoot voor gelijke delen aansprakelijk zijn voor de schuld. Dit betekent dat, zoals door de curator subsidiair gevorderd, de curator een vordering op de nalatenschap van erflater heeft van € 8.500.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 19-05-2026

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2026:3220

Zaaknummer: 200.356.319/01

Rechters: M. Aksu, A.A.J. Smelt en T.K. Lekkerkerker

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Door waardedrukkende effect van een voorwaarde te negeren wordt afbreuk gedaan aan de aanspraak van de legitimaris op de legitieme portie.

Zie voor de feiten het oordeel van het hof in deze zaak (ERF 2025-0075) en de conclusie van de A-G (ERF 2026-0079). Samengevat is de zoon van erflater tot bezwaard (mede-)erfgenaam benoemd onder de ontbindende voorwaarde van o.m. diens faillissement. De kinderen van de zoon zijn tot erfgenaam onder opschortende voorwaarde/verwachters benoemd. De zoon was op het tijdstip van het overlijden van erflater in staat van faillissement verklaard. Het faillissement is later opgeheven onder gelijktijdig uitspreken van de toepassing van de wettelijke schuldsaneringsregeling, met benoeming van de bewindvoerder als zodanig. In het bestreden vonnis heeft de rechtbank overwogen dat de zoon door de tweetrapsmaking feitelijk alsnog ontferd is ten gunste van zijn twee dochters. Het hof begrijpt deze overweging zo, dat de zoon niets heeft verkregen uit de nalatenschap als gevolg van deze feitelijke onterving. De conclusie van de rechtbank is dat de bewindvoerder aanspraak kan maken op de (volledige) legitieme portie. Het hof volgt de rechtbank niet in het oordeel met betrekking tot de onterving. Het gebruik van de term onterving veronderstelt dat de zoon nooit erfgenaam is geweest. De zoon heeft echter als erfgenaam rechten verkregen, zij het onder ontbindende voorwaarde. Er is sprake van een zogenoemde inferieure making en van opvolgend erfgenaamschap. Nu de zoon de nalatenschap niet heeft verworpen, komt zijn erfrechtelijke verkrijging in mindering van zijn legitieme portie in de zin van artikel 4:71 BW en ligt de vraag voor hoe de waarde van hetgeen de zoon als erfgenaam uit de nalatenschap heeft verkregen moet worden gewaardeerd. Vast staat dat op grond van de tweetrapsmaking de kinderen van de zoon het gehele erfdeel van hem hebben verkregen. De waarde van de verkrijging van de zoon kan in dat licht niet anders dan op nihil worden gewaardeerd: de waarde van de rechten van de bezwaarde en de verwachters kunnen immers niet meer dan 100% bedragen. Volgens het hof volgt hieruit dat de waarde van hetgeen op grond van artikel 4:71 BW in mindering moet worden gebracht bij de vaststelling van de omvang van de legitieme ook nihil is. Dit betekent dat de bewindvoerder aanspraak kan maken op de volledige legitieme portie van de zoon. Het hof komt dus tot dezelfde slotsom als de rechtbank, zij het op andere gronden.

De Hoge Raad gaat eerst in op het middel in het voorwaardelijk incidentele beroep en overweegt dat een uiterste wilsbeschikking makingen onder voorwaarden kan bevatten (art. 4:137-4:141 BW). Een making is voorwaardelijk wanneer haar werking afhangt van een toekomstige en onzekere gebeurtenis. Bij een zogeheten tweetrapsmaking benoemt een erflater iemand onder ontbindende voorwaarde tot erfgenaam (de bezwaarde), en wijst hij tegelijkertijd iemand onder (spiegelbeeldige) opschortende voorwaarde aan als erfgenaam (de verwachter). Een tweetrapsmaking veronderstelt dat op het moment van overlijden de vervulling van de ontbindende en opschortende voorwaarde toekomstig en onzeker is. Als de voorwaarde op dat moment is vervuld, wordt niet de bezwaarde erfgenaam, maar uitsluitend de verwachter. In deze zaak is uitgangspunt dat het testament van erflater een tweetrapsmaking bevat, met als voorwaarde voor zover in cassatie van belang het faillissement van de zoon. Vast staat dat deze voorwaarde op het moment van overlijden van erflater was vervuld. Gelet op wat hiervoor is overwogen, is het oordeel van het hof dat de zoon erfgenaam is geweest dan ook onjuist. De daarop gerichte klacht is gegrond. Omdat het incidentele beroep is ingesteld onder de voorwaarde dat het middel in het principale beroep (deels) gegrond wordt bevonden, en de Hoge Raad (hierna) oordeelt dat deze voorwaarde niet is vervuld, leidt de gegrondheid van de klacht niet tot cassatie. Over het middel in het principale beroep overweegt de Hoge Raad dat het zich richt tegen het oordeel van het hof dat de voorwaardelijkheid van een erfrechtelijke verkrijging een drukkend effect heeft op de waarde van al hetgeen de legitimaris krachtens erfrecht verkrijgt in de zin van artikel 4:71 BW en dat de waarde van de verkrijging van de zoon op nihil moet worden gewaardeerd. Dit oordeel berust op het uitgangspunt dat de zoon erfgenaam is geworden. Uit hetgeen hiervoor is overwogen volgt dat dit uitgangspunt onjuist is. Bij de klachten van het middel bestaat daarom geen belang. Zij kunnen dan ook niet tot cassatie leiden. Wel merkt de Hoge Raad naar aanleiding van de klachten nog op dat volgens artikel 4:71 BW de waarde van al hetgeen een legitimaris krachtens erfrecht verkrijgt in mindering komt op zijn legitieme portie. De klachten gaan uit van de rechtsopvatting dat bij de vaststelling van de in artikel 4:71 BW bedoelde waarde geen rekening mag worden gehouden met het waardedrukkende effect van eventuele voorwaarden die aan een making zijn verbonden. Die opvatting is, in haar algemeenheid, onjuist. De legitieme portie is het gedeelte van de waarde van het vermogen van de erflater waarop de legitimaris aanspraak kan maken (art. 4:63 lid 1 BW). Ter bepaling van de omvang van de aanspraak uit hoofde van de legitieme portie moet, om het beoogde resultaat te bereiken, onder meer in aanmerking worden genomen welk deel van de waarde van het vermogen van de erflater de legitimaris krachtens erfrecht (dus al op andere wijze) verkrijgt. Uit deze strekking van artikel 4:71 BW volgt dat de invloed op de waarde van een erfrechtelijke verkrijging van een voorwaarde in een geval als dit in aanmerking moet worden genomen bij de vaststelling van de feitelijke waarde die in mindering komt op de legitieme

portie. Indien het waardedrukkende effect van de voorwaarde genegeerd zou worden, zou afbreuk worden gedaan aan de aanspraak van de legitimaris op de legitieme portie.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-05-2026

ECLI: ECLI:NL:HR:2026:813

Zaaknummer: 25/00771

Rechters: C.E. du Perron, H.M. Wattendorff, F.J.P. Lock, S.J. Schaafsma en G.C. Makkink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geen vernietiging in cassatie van oordeel dat niet-naleving ex artikel 22 Rv gegeven bevel volgens hof ertoe leidt dat enig erfgename wordt veroordeeld tot betaling van het legaat.

Voor de volledigheid zij gemeld dat de Hoge Raad in ECLI:NL:HR:2026:809 de zaak die behandeld is in ERF 2025-0381 en met conclusie van de A-G behandeld in ERF 2026-0221, oordeelt dat de klachten niet tot vernietiging kunnen leiden en dat niet hoeft te worden gemotiveerd waarom hij tot dit oordeel is gekomen.

In ECLI:NL:HR:2026:810 vinden we het gelijke oordeel over een identieke zaak bekend onder ECLI:NL:GHSHE:2025:813.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-05-2026

ECLI: ECLI:NL:HR:2026:809

Zaaknummer: 25/02291

Rechters: G. de Groot, C.E. du Perron, H.M. Wattendorff, A.E.B. ter Heide en K. Teuben

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In nalatenschap waarin bijzonder curator is benoemd wordt tweede echtgenoot niet ontslagen als executeur/afwikkelingsbewindvoerder.

Erflater is gehuwd geweest met verzoekster. Uit dit in 2013 door echtscheiding ontbonden huwelijk zijn drie kinderen (belanghebbenden 1, 2 en 3 (deze laatste is thans nog minderjarig)) geboren. Erflater is in december 2022 in beperkte gemeenschap van goederen gehuwd met verweerster waarna vervolgens in 2023 huwelijkse voorwaarden zijn opgesteld. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen geboren. In zijn testament heeft erflater verweerster en zijn drie kinderen benoemd tot erfgenamen, ieder voor een gelijk deel. Daarnaast is de wettelijke verdeling van toepassing verklaard. Voor het geval verweerster de wettelijke verdeling ongedaan zou maken, heeft erflater ten behoeve van haar een keuzelegaat en vruchtgebruik ten aanzien van de echtelijke woning en inboedel in het testament opgenomen. Verder is verweerster in het testament benoemd tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder en is over het erfdeel van de minderjarige/belanghebbende 3 een testamentair bewind ingesteld tot zijn 23e levensjaar, met benoeming van verweerster tot testamentair bewindvoerder. Verweerster heeft deze benoemingen aanvaard. In een beschikking van de kantonrechter van 11 maart 2026 is mr. X benoemd tot bijzonder curator ten behoeve van de minderjarige belanghebbende 3 omdat de kantonrechter vaststelt dat er sprake is van belangenverstrengeling. De moeder van belanghebbende 3 heeft aangegeven dat zij zelf niet in staat is om als wettelijke vertegenwoordigster van belanghebbende 3 zijn belangen als erfgenaam te behartigen. Uit de bijlagen bij het verzoekschrift blijkt dat de drie kinderen al geruime tijd vragen om informatie van de executeur en deze ondanks toezeggingen niet krijgen. Daarnaast bestaat onduidelijkheid ten aanzien van de vraag wat er met de woning gaat gebeuren, terwijl belanghebbende 3 daar woont. De vrees bestaat dat onvoldoende rekening wordt gehouden met de belangen van belanghebbende 3. Omdat moeder niet in staat is om namens belanghebbende 3 op te treden is het noodzakelijk dat iemand belanghebbende 3 vertegenwoordigt zodat zijn belangen worden meegewogen bij het afhandelen van de nalatenschap. Verzoekster verzoekt verweerster te ontslaan als executeur en afwikkelingsbewindvoerder en als testamentair bewindvoerder.

De kantonrechter overweegt dat de omstandigheid dat (het vermogen van) verzoekster onder

bewind staat en er een mentorschap in ingesteld, niet betekent dat zij onbevoegd is tot het (ouderlijk) gezag over belanghebbende 3. Dit is anders in het geval een ouder onder curatele is gesteld, maar daarvan is hier geen sprake. Dat de geestvermogens van verzoekster zodanig zijn gestoord dat zij in de onmogelijkheid verkeert het gezag uit te oefenen, is niet nader onderbouwd. Dit betekent dat verzoekster bevoegd is belanghebbende 3 in civielrechtelijke procedures te vertegenwoordigen. Het beroep van verweerster op de niet-ontvankelijkheid slaagt daarom niet. Verweerster stemt in met het ontslag als testamentair bewindvoerder; de kantonrechter benoemt dan ook een ander, regelt de beloning anders en wijst erop dat verweerster rekening en verantwoording moet afleggen. De kantonrechter stelt verder vast dat de wettelijke verdeling van toepassing is en dat de kinderen als erfgenaam ieder een niet-opeisbare vordering hebben op verweerster. Deze vaststelling is van belang voor de beoordeling van het verzoek van verzoekster omdat het gevolg van de wettelijke verdeling is dat verweerster in beginsel kan doen wat zij wil met de goederen van de nalatenschap. Uit het verweerschrift blijkt dat verweerster, gelet op de samenstelling van de nalatenschap, waarin een bedrijf (een besloten vennootschap) zit, zich genoodzaakt heeft gezien de hulp van een accountant in te roepen om tot een waardering van dat bedrijf te komen. Dat is naar het oordeel van de kantonrechter juist zorgvuldig en dat hier tijd mee gemoeid is kan de executeur niet aangerekend worden. Daarbij komt dat verweerster in september 2025 een voorlopige opstelling van de bezittingen en de schulden heeft opgesteld. De kantonrechter is van oordeel dat er ook overigens geen aanleiding is om te veronderstellen dat de executeur haar plichten verzaakt. Dat met de afwikkeling van de nalatenschap enige tijd is gemoeid valt te verklaren. De kantonrechter kan aan verzoekster toegeven dat verweerster als langstlevende een ander belang heeft dan de erfgenamen, maar dat verweerster, gedreven door haar eigen belang, de executeursbevoegdheden zodanig uitoefent dat daardoor de belangen van erfgenamen daadwerkelijk worden geschaad of dat daarvoor gegrond gevreesd moet worden, is onvoldoende feitelijk onderbouwd. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat verweerster onweersproken heeft gesteld dat inmiddels legaten aan de erfgenamen zijn uitgekeerd, dat er alleen nog een definitieve boedelbeschrijving opgesteld moet worden en dat er behalve de hypothecaire schuld, geen schulden zijn. Voorts moet in aanmerking worden genomen dat verweerster als langstlevende echtgenote de goederen van de nalatenschap van rechtswege verkrijgt en de schulden van de nalatenschap moet voldoen. Omdat het verzoek tot het ontslag van de executeur wordt afgewezen, is er geen grond om bij wijze van voorlopige voorziening over te gaan tot schorsing van verweerster als executeur en afwikkelingsbewindvoerder. Aan het verzoek tot het schorsen van verweerster als testamentair bewindvoerder wordt niet toegekomen omdat het verzochte ontslag wordt toegewezen. Omdat verweerster als langstlevende echtgenote de goederen van de nalatenschap van rechtswege heeft verkregen, mag zij daarover beschikken. Er is dan ook geen grond om een verbod tot vervreemding,

bezwaring of om andere beschikkingshandelingen te verrichten aan verweerster op te leggen. De bijzonder curator heeft, voor het geval de voorlopige voorzieningen niet worden getroffen, bij wijze van tegenverzoek verzocht om haar eigen ontslag. De kantonrechter wijst dit verzoek toe omdat zij van oordeel is dat voldoende is gebleken dat de belangen van belanghebbende 3 behartigd worden.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 11-05-2026

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2026:5153

Zaaknummer: K/4104/12117884

Rechters: M.C. van Rijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Overboekingen door erfgenaam van erflaters naar eigen rekening waren deels schenkingen en deels overboekingen zonder rechtsgrond.

In deze zaak zijn eiseres A en gedaagde B zussen en erfgenamen van erflater. Kort voor het overlijden van vader heeft B in totaal € 16.500 van de bankrekening van erflaters bankrekening overgeboekt naar haar eigen bankrekening en kort na zijn overlijden nog eens € 1.500. A stelt dat B onrechtmatig heeft gehandeld door zich het geld van vader toe te eigenen dan wel dat er € 18.000 onverschuldigd aan B is betaald. Omdat B de overboekingen heeft verzwegen, heeft zij haar aandeel in de gemeenschap verbeurd, vindt A, die daarom eist B te veroordelen om aan haar € 18.000 te betalen. Volgens B heeft vader aan haar in totaal € 16.500 geschonken en hebben zij afgesproken dat B een vergoeding van € 1.500 krijgt voor haar benzinekosten en de mantelzorg die zij aan vader heeft gegeven. In een tussenvonnissen is B opgedragen haar stellingen te onderbouwen. De kantonrechter oordeelt dat B niet is geslaagd in het bewijs van de benzinekostenafspraken, en voor wat betreft de schenkingen voor € 13.500 wél en voor € 3.000 niet in het bewijs is geslaagd. De schenking van € 13.500 wordt ook niet vernietigd wegens misbruik van omstandigheden. Wel telt zij mee voor de berekening van de legitieme portie van A. Verder heeft B haar aandeel in de niet-bewezen schenking van € 3.000 verbeurd. Omdat B niet volledig is geslaagd in het bewijs van de gestelde schenking van € 3.000, staat vast dat er geen rechtsgrond was voor het overboeken van dat bedrag van de bankrekening van vader naar haar eigen bankrekening, waardoor een vordering van de nalatenschap op B is ontstaan van € 3.000. Zij heeft deze vordering opzettelijk verzwegen en daarmee haar aandeel in die vordering verbeurd aan A. B zal dit gehele bedrag moeten betalen aan A. Het verbeuren heeft verder tot gevolg dat het bedrag van € 3.000 niet meer tot de gemeenschap tussen A en B hoort; dit bedrag zal dan ook niet bij de verdeling van de gemeenschap worden betrokken. Het bedrag moet wel worden betrokken bij het berekenen van de legitieme portie.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 01-05-2026

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2026:5528

Zaaknummer: 11236528 CV EXPL 24-18779

Rechters: M. Fiege

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Overgang landbouwbedrijf op de zoons/erfgenamen is geen gift of quasi-legaat, en bedrijf is geen hobby/belegging.

De moeder van partijen (moeder) is op 21 september 2021 overleden. Zij heeft op 7 september 2012 een testament gemaakt. Zij heeft daarin geïntimeerde 1 en geïntimeerde 2 tot haar enige erfgenamen benoemd en appellante onterfd. Zij heeft geïntimeerde 1 en geïntimeerde 2 ook benoemd tot executeurs. Appellante heeft aanspraak gemaakt op haar legitieme portie. De vader van partijen is op 1 december 1996 overleden met achterlating van moeder en de drie kinderen als zijn erfgenamen. Op grond van de horizontale ouderlijke boedelverdeling (art. 4:1167 BW (oud)) die vader heeft gemaakt, zijn alle goederen en schulden van zijn nalatenschap overgegaan op moeder en hebben de kinderen een vordering op moeder gekregen. Vader had een landbouwbedrijf, dat al vier generaties in het bezit van zijn familie was. Hij exploiteerde dat bedrijf aanvankelijk als eenmanszaak en in zijn sterfjaar in de vorm van een vennootschap onder firma (X) met moeder en appellante die deze vennootschap onder firma samen hebben voortgezet. Na ontbinding van deze vennootschap onder firma op 2 januari 2012 hebben moeder en appellante het vermogen daarvan verdeeld en heeft moeder het landbouwbedrijf alleen voortgezet. Op enig moment na het overlijden van vader zijn moeder en appellante ernstig gebrouilleerd geraakt. Met ingang van 1 januari 2014 zijn moeder en geïntimeerden een vennootschap onder firma aangegaan (Y). Zij hebben de overeenkomst van vennootschap onder firma vastgelegd in een onderhandse akte d.d. 15 juni 2014. Moeder heeft in de vof onder meer juridisch ingebracht de roerende zaken, veestapel, machines en voorraden en vermogensrechten en economisch ingebracht onroerende zaken (bedrijfsgebouwen met ondergrond en erf en wat daarbij hoort en percelen cultuurgrond). Moeder heeft zich de stille reserves op de goederen die zij heeft ingebracht voorbehouden met uitzondering van die op de percelen cultuurgrond. Moeder heeft uitdrukkelijk niet ingebracht het woonhuis met wat daarbij hoort. Moeder en geïntimeerden hebben afgesproken dat geïntimeerden als moeder overlijdt het recht hebben het bedrijf van de vof voort te zetten en dat het aandeel van moeder in het vermogen van de vof dan op hen in gelijke delen overgaat, ter waarborging van de continuïteit van het bedrijf.

Het hof beslist dat het bedrijf van de vof Y een echt bedrijf is en geen hobby of belegging; het

niet naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is dat geïntimeerden voor de berekening van de legitieme portie uitgaan van de afspraak over de waardering in de vof-akte; in het aangaan van de vof door moeder met geïntimeerden en in de beëindiging van die vof geen gift van moeder aan geïntimeerden besloten ligt; het verdelings- en overnemingsbeding in de overeenkomst van vennootschap onder firma van moeder en geïntimeerden geen quasi-legaat in de zin van artikel 4:126 lid 2 letter a BW is.

Om te beoordelen of de vof een hobby is, hanteert het hof de maatstaf die de pachtkamer van het hof heeft ontwikkeld voor de vraag wanneer er sprake is van bedrijfsmatige uitoefening van de landbouw op gepachte onroerende zaken (art. 7:312 BW). Die maatstaf bevat een aantal gezichtspunten die ook in het debat van partijen aan de orde komen en is zo algemeen geformuleerd dat zij ook buiten het kader van de pacht toepassing kan vinden. Voor bedrijfsmatige uitoefening van de landbouw moet sprake zijn van een complex van economische activiteiten, gericht op winst door uitoefening van de landbouw. Na een uitgebreide weergave van de overwegingen oordeelt het hof dat er sprake is van een complex van economische activiteiten, gericht op winst door uitoefening van de landbouw hoewel beide geïntimeerden een andere betrekking hebben naast de vof-werkzaamheden. Verder geeft het hof aan dat het aangaan van de vof, het verdelings- en overnemingsbeding en de afspraak over de waardering van de (on)roerende zaken en vermogensrechten gevolgen hebben voor de samenstelling en omvang van de nalatenschap van moeder en voor de legitieme portie van appellante. Als moeder deze rechtshandelingen niet zou hebben verricht, zou haar nalatenschap anders zijn samengesteld. Zouden de onroerende zaken nog tot haar nalatenschap hebben behoord en niet economisch zijn ingebracht in de vof, dan zou de waardering daarvan normaal gesproken naar de waarde in het economisch verkeer zijn geschied. Het stond moeder tijdens haar leven vrij deze rechtshandelingen te verrichten. Dat die rechtshandelingen net als alle andere rechtshandelingen van moeder tijdens haar leven gevolgen (kunnen) hebben voor de omvang van de legitieme portie van appellante, betekent nog niet dat moeder al dan niet samen met geïntimeerden de bedoeling had appellante een hak te zetten en erop aan te sturen dat haar legitieme portie zo klein mogelijk zou zijn. Als die (rechts)handelingen giften zijn, doen die aan de legitieme portie van appellante niet tekort, omdat giften in aanmerking worden genomen bij het berekenen van de legitimaire massa (art. 4:65 BW).

Bij de vraag of er sprake is van een gift komen de overeenkomst van vof, de considerans daarvan, de glijclausule, het niet voorbehouden van stille reserves en het niet opnemen van een meerwaardeclausule aan de orde. Als het verdelings- en overnemingsbeding tot gevolg heeft dat de (on)roerende zaken en vermogensrechten van de vof zonder redelijke tegenprestatie overgaan op geïntimeerden, regelt artikel 4:126 lid 2 onder a BW dat de schuld

van de nalatenschap die door dit beding ontstaat, niet meetelt bij het bepalen van de legitimaire massa en de legitieme portie van appellante niet verkleint.

Bij de vaststelling van wat de redelijkheid en billijkheid eisen, moet rekening worden gehouden met algemeen erkende rechtsbeginselen, met de in Nederland levende rechtsovertuigingen, en de maatschappelijke en persoonlijke belangen die bij dit geval zijn betrokken (art. 3:12 BW). Appellante besteedt niet kenbaar aandacht aan deze gezichtspunten. De persoonlijke belangen van partijen zijn wel duidelijk. Appellante heeft belang bij een waardering van de (on)roerende zaken en vermogensrechten van de vof tegen de waarde in het economisch verkeer. Geïntimeerden hebben belang bij de naleving van de afspraak die zij in de vof-akte met moeder hebben gemaakt over een waardering waarbij een lonende exploitatie van het bedrijf mogelijk is. Zonder die afspraak zouden zij het bedrijf van de vof niet kunnen voortzetten. Een maatschappelijk belang is de voortzetting van een agrarisch bedrijf dat zich mede richt op natuur- en landschapsbeheer. Appellante heeft geen algemeen erkende rechtsbeginselen en in Nederland levende rechtsovertuigingen genoemd, waarmee in deze zaak rekening zou moeten worden gehouden. Ook anderszins is niet gebleken dat deze een rol spelen in deze zaak. Het hof is van oordeel dat het in dit geval niet naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is dat geïntimeerden uitvoering geven aan de afspraak die zij met moeder hebben gemaakt over de waardering van de (on)roerende zaken en vermogensrechten van de vof. Zij komen de afspraken na die zij met moeder hebben gemaakt. Het is in hun persoonlijke belang en in het maatschappelijk belang dat zij het bedrijf van de vof kunnen voortzetten. Appellante heeft niet ontzenuwd dat moeder zich verplicht voelde ervoor te zorgen dat geïntimeerden het bedrijf konden voortzetten (uit de vof-akte blijkt dat moeder zelf uitging van een verplichting om de voortzetting van haar agrarisch bedrijf te verzekeren, een bedrijf met een lange voorgeschiedenis in de familie van vader). Een die verplichting is nagekomen door met hen een vennootschap onder firma aan te gaan met een voortzettingsbeding en een overnamebeding en een waardering van de (on)roerende zaken en vermogensrechten van de vof tegen een waarde die een nog lonende exploitatie mogelijk maakt. Wat appellante aanvoert, is onvoldoende om te constateren dat moeder die verplichting niet had en dat zij met de afspraken geïntimeerden wilde bevoordelen. De afspraken in de vof-akte en het ontbreken van een meerwaardeverrekening maken in dit geval niet dat er toch sprake is van een bevoordelingsbedoeling en dus van een gift. Het hof is van oordeel dat niet is gebleken dat er geen sprake is van een redelijke tegenprestatie. Appellante heeft wel aangetoond dat de tegenprestatie in dit geval lager is dan die zou zijn geweest bij een waardering van de (on)roerende zaken en vermogensrechten van de vof naar de waarde in het economisch verkeer. In dit geval brengen de omstandigheden van het geval echter mee dat deze op het eerste gezicht minder dan redelijke tegenprestatie toch redelijk is, omdat daardoor de voortzetting van het familiebedrijf mogelijk wordt gemaakt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 02-06-2026

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2026:3585

Zaaknummer: 200.351.449

Rechters: J.H. Lieber, M.L. van der Bel en L. Hamer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Notarissen schorten terecht hun medewerking aan uitvoering verblijvensbeding en verdelingsakte op.

Klaagster en de drie dochters uit een eerder huwelijk van erflater zijn ieder voor gelijke delen erfgenamen in de nalatenschap van erflater, de partner van klaagster. Klaagster en erflater hadden een samenlevingsovereenkomst gesloten waarin een verblijvensbeding om niet was opgenomen. Tot de nalatenschap behoort de onverdeelde helft van een woning. Klaagster heeft de notarissen verzocht om uitvoering te geven aan het verblijvensbeding en een akte van verdeling op te maken. De nalatenschap van de vooroverleden echtgenote van erflater is nooit afgewikkeld zodat de vorderingen van de dochters uit hoofde van deze eerste nalatenschap nooit zijn vastgesteld. Klaagster en de dochters hebben onenigheid gekregen over de vaststelling van de hoogte van deze vorderingen. In verband met de (verhaals)positie van de dochters hebben de notarissen (vooralsnog) geweigerd om hun medewerking te verlenen aan de uitvoering van het verblijvensbeding en de akte van verdeling. Klaagster verwijt de notarissen onder meer dat zij ten onrechte hun dienst hebben geweigerd en niet zorgvuldig hebben gereageerd op een tegen de notarissen ingediende klacht.

Het hof verklaart de klachten ongegrond. De notarissen voeren aan dat erflater eerder gehuwd was geweest. Dat huwelijk is door het overlijden van zijn echtgenote ontbonden. Door de verkoop van de woning was erflater destijds overbedeeld. De dochters hebben toen niets ontvangen en hun uit de nalatenschap voortvloeiende vorderingen zijn nooit vastgesteld. De dochters zijn daarmee schuldeisers in de nalatenschap van erflater. Door de werking van het verblijvensbeding kan hun positie worden aangetast; dit geldt temeer nu er een verblijvensbeding zonder tegenprestatie is overeengekomen. De notarissen hebben een beschrijving opgemaakt met een berekening van de vorderingen van de dochters. Klaagster heeft met de dochters geen overeenstemming kunnen bereiken over de omvang van die vorderingen. Mede gezien het belang van hun onafhankelijke en onpartijdige rol hebben de notarissen vervolgens besloten om hun dienst te weigeren. Het is in geval van een geschil over de omvang van een vordering aan de rechter en niet aan de notaris om de juistheid van de standpunten van partijen te toetsen en daarover te beslissen. Daarbij komt dat de notarissen niet de rol hadden van vereffenaar of boedelnotaris. De notarissen hebben er alles aan gedaan

om tot een goede afwikkeling te komen; van stilzitten is zeker geen sprake geweest. Er zijn, aldus de notarissen, verschillende besprekingen gevoerd op kantoor, er zijn extern inlichtingen ingewonnen en er zijn vakgenoten geraadpleegd.

Inmiddels is er in een civiele procedure tussen de erfgenamen overeenstemming bereikt voor wat betreft de hoogte van de vorderingen. De aantijging dat de dochters in het geheel geen vorderingen meer zouden hebben is onjuist gebleken. Feitelijk wordt alsnog gekozen voor de weg die initieel door de notarissen was voorgesteld: het vastleggen van de vorderingen en de vestiging van hypothecaire zekerheid door klaagster. Van enig tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen is geen sprake.

Het hof is met de kamer van oordeel dat de notarissen op basis van de *Novitaris*-maatstaf gehouden waren om te onderzoeken of er sprake was van rechten van derden (in dit geval de dochters) ter zake van het goed waarop de gevraagde dienstverlening betrekking had en of die rechten van derden aanleiding gaven ministerie te weigeren. De notarissen hebben dit terecht gesignaleerd. Om de rechten van de dochters in kaart te brengen dienden eerst de vorderingen van de dochters te worden vastgesteld. Dat dit nog niet was gebeurd ten tijde van de afwikkeling van de nalatenschap van de echtgenote van erflater in 2005 of bij de verkoop van de voormalige echtelijke woning in 2008 kan de notarissen niet worden aangerekend. Uit het dossier blijkt dat de notarissen hebben geprobeerd om op basis van de input van partijen de hoogte van de vorderingen van de dochters in kaart te brengen. Klaagster en de dochters kwamen echter met verschillende visies en berekeningen. Nadat er in maart 2024 alsnog overeenstemming leek te zijn bereikt over de omvang van de vorderingen van de dochters op erflater heeft klaagster zich teruggetrokken. De notarissen zagen zich hierdoor geconfronteerd met een complexe situatie waarbij er tussen klaagster enerzijds en de dochters anderzijds aanhoudende verschillen van inzicht bestonden over de uitgangspunten op basis waarvan er al dan niet uitvoering aan het verblijvensbeding moest of kon worden gegeven. Omdat het niet aan de notarissen was om de hoogte van de vorderingen van de dochters definitief vast te stellen – dat oordeel komt aan de rechter toe – was het niet onzorgvuldig om op dat moment hun dienst te weigeren.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 02-06-2026

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2026:1477

Zaaknummer: 200.359.365

Rechters: O.J. van Leeuwen, C.H.M. van Altena en Th.W. van Grafhorst

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Volgens de rechtbank geldt testamentaire aanbiedings- en waarderingsregel alleen bij vervreemding van een aandeel door een erfgenaam, niet bij verdeling door de rechter.

Partijen hebben in 2000 samen een appartement in Frankrijk geërfd van hun vader. In het testament legde vader zijn dochters de last op om, indien bij zijn overlijden het appartementsrecht te Frankrijk nog deel uitmaakte van zijn nalatenschap en één hunner haar aandeel in dat appartementsrecht wenste te vervreemden, dat aandeel over te doen aan de mede-erfgename tegen een waarde, berekend naar die, welke tot grondslag heeft gediend voor de heffing van het recht van successie hier te lande, welke rechten en verplichtingen bij overlijden van een dochter overgaan op haar erfgenamen of rechtverkrijgenden. In de loop van de tijd zijn er geschillen ontstaan tussen partijen over de wijze van gebruik en beheer, die zij niet onderling kunnen oplossen. Beide partijen hebben gevorderd dat de rechtbank de wijze van verdeling van het appartement vaststelt. Partij 1 meent dat zij op basis van een aanbiedingsregeling uit het testament in de gelegenheid moet worden gesteld om het aandeel in het appartement van partij 2 over te nemen tegen de waarde waarover successierecht is betaald.

De rechtbank overweegt dat partijen niet hebben toegelicht hoe de verdeling van de nalatenschap precies is gegaan na het overlijden. De rechtbank is van oordeel dat de nalatenschap in ieder geval inmiddels geruisloos is overgegaan in een eenvoudige gemeenschap. Daarvoor is van belang dat de nalatenschap van inmiddels 26 jaar geleden is opgevallen en niet is gesteld of gebleken dat er ook anderszins nog goederen uit deze nalatenschap onverdeeld zijn gebleven. Partij 2 heeft naar aanleiding van het verweer van partij 1 ook niet gemotiveerd weersproken dat wat betreft het appartement inmiddels sprake is van eenvoudige gemeenschap. De rechtbank beoordeelt de verdelingsvordering daarom aan de hand van regels die gelden voor de verdeling van een eenvoudige gemeenschap. Het appartement is gelegen in Frankrijk, zodat de vraag opkomt welk recht van toepassing is op de beoordeling van de vorderingen tot verdeling van de eenvoudige gemeenschap. De rechtbank is, net als partijen, van oordeel dat de vordering om de wijze van verdeling vast te stellen, beoordeeld dient te worden naar Nederlands recht. De rechtbank is van oordeel dat dit kan

worden afgeleid uit artikel 10:3 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Dit artikel bepaalt dat Nederlands recht altijd van toepassing is op Nederlandse rechterlijke procedures. Weliswaar heeft voornoemde vordering niet te maken met procesrechtelijke kwesties, maar heeft die wel betrekking op procesmatige handelingen. De rechtbank is van oordeel dat de aanbiedingsregeling niet van toepassing is op de vaststelling van de wijze van verdeling door de rechter, maar enkel op de situatie waarin een van de partijen het eigen aandeel wil vervreemden. De rechtbank geeft aan als geoordeeld zou worden dat de tekst van de last niet duidelijk is, mede gelet op de verhoudingen die erflater heeft willen regelen in de last en gelet op de omstandigheden waaronder deze is gemaakt en dat dus na kan worden gegaan wat bedoeling van (erflater) is geweest met de last dit niet tot een ander oordeel leidt. Uit een brief van de betreffende notaris blijkt dat het doel van de bepaling is om te voorkomen dat een van de erfgenamen haar aandeel in het appartement aan een derde over kan dragen, waardoor de andere erfgenaam in de eigendom met een derde geconfronteerd zou kunnen worden zonder daar zelf invloed op uit te kunnen oefenen. Dit is in lijn met de eerder bedoelde tekstuele uitleg van de last, inhoudende dat deze slechts van toepassing is op de vervreemding van het aandeel door een van de deelgenoten zoals bedoeld in artikel 3:175 lid 1 BW en niet van toepassing is op de vaststelling van de wijze van verdeling door de rechter als bedoeld in artikel 3:185 lid 1 BW, aangezien deze laatste er niet toe leidt dat een van de erfgenamen ongewenst in de eigendom met een derde wordt geconfronteerd. Voor toebedeling van het appartement aan partij 1 tegen de waarde die tot grondslag heeft gediend bij de heffing van het successierecht, bestaat aldus geen grond. Partij 1 wordt daarom in de gelegenheid gesteld het appartement over te nemen tegen de actuele marktwaarde. Als partij 1 van deze gelegenheid geen gebruik maakt, dan zal het appartement worden verkocht aan een derde en zal de opbrengst worden verdeeld.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 22-04-2026

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2026:12784

Zaaknummer: C/09/692775

Rechters: D.E. Alink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Notaris had medewerking aan levering moeten weigeren.

Een zaak met slechts zijdelings een erfrechtelijke component. In 2023 heeft de vader van klager in zijn hoedanigheid van bestuurder van een vennootschap een bedrijfspand aan de broer van klager verkocht. Deze koopovereenkomst is gesloten buiten medeweten van de moeder van klager, van de twee overige kinderen (onder wie klager) en van de accountant onder wiens beheer de ontbonden huwelijksgoederengemeenschap stond waarin de aandelen van de verkopende vennootschap (indirect) vielen. De notaris heeft, na overlijden van de moeder, in oktober 2024 de leveringsakte gepasseerd. Klager verwijt de notaris dat hij onzorgvuldig heeft gehandeld door zijn medewerking te verlenen aan de levering terwijl klager de notaris er vooraf op gewezen heeft dat hij en zijn andere broer (als twee van de drie erfgenamen van moeder) werden benadeeld omdat de verkoopprijs niet marktconform was. De kamer heeft de klacht ongegrond verklaard. Het hof vernietigt deze beslissing. Het hof stelt voorop dat de functie van de notaris in het rechtsverkeer hem onder bijzondere omstandigheden verplicht tot een zekere zorg voor de belangen van derden die mogelijkterwijs zijn betrokken bij de door zijn cliënten van hem verlangde ambtsverrichtingen. Deze zorgplicht kan ertoe leiden dat de notaris gegronde redenen heeft als bedoeld in artikel 21 lid 2 Wet op het notarisambt (Wna) om de van hem gevraagde dienstverlening te weigeren of op te schorten. Het hof is van oordeel dat de notaris dat in dit geval had moeten doen op grond van de volgende bijzondere omstandigheden.

Voorafgaand aan de levering is de notaris door klager geïnformeerd over het feit dat uit de echtscheidingsbeschikking blijkt dat de ouders van klager de beheers- en bestuurshandelingen van de ontbonden gemeenschap hebben overgedragen aan een administrateur, dat de koopovereenkomst tussen vader en een van de zonen nadien is gesloten buiten medeweten van moeder, dat de administrateur evenmin van deze koopovereenkomst op de hoogte is gesteld en de koopovereenkomst betrekking heeft op de verkoop van onroerend goed binnen familierechtelijke sfeer. Ook is aan de notaris gemeld dat het over te dragen bedrijfspand in 2024 in gezamenlijke opdracht van vader en de drie zonen is getaxeerd waarbij de getaxeerde waarde veel hoger ligt (€ 1.000.000) dan de in 2023 overeengekomen verkoopprijs, dat moeder inmiddels was overleden, dat klager en zijn broer (twee van de drie erfgenamen van moeder) en de Belastingdienst mogelijk ernstig benadeeld

zouden worden indien de levering tegen de oorspronkelijke condities doorgang zou vinden. De notaris had zich moeten realiseren dat het (economisch) belang bij het verkochte bedrijfspand (uiteindelijk) was gelegen bij de huwelijksgoederengemeenschap, zodat reeds hierom de toestemming van de administrateur (mogelijk) was vereist (tenzij na het overlijden van moeder hiervoor een andere regeling was getroffen, of de nalatenschap al was verdeeld, maar niet blijkt dat de notaris hiernaar heeft gevraagd). Nu de eveneens verkochte omliggende percelen, die op naam van vader stonden en tot de huwelijksgoederengemeenschap behoorden, van de levering werden uitgezonderd, had de notaris er bovendien rekening mee moeten houden dat dit kon zijn om het vereiste van medewerking van de administrateur, ten aanzien van wie de notaris was geïnformeerd dat deze van de verkoop niet wist, te omzeilen. Ondanks al deze alarmbellen heeft de notaris zonder meer zijn ministerie verleend, daarbij uitsluitend afgaande op de stukken die de broer en de vader van klager hadden aangeleverd en zonder nadere vragen te stellen of onderzoek te doen. De notaris, door klager vooraf op de hoogte gesteld van de problemen in de familierechtelijke sfeer en de mogelijke benadeling van klager en zijn broer als erfgenamen van moeder, had zijn ministerie moeten weigeren dan wel opschorten. De notaris had aanvullend onderzoek moeten doen naar de waarde van het bedrijfspand, in ieder geval door het in gezamenlijke opdracht uitgebrachte taxatierapport op te vragen. Het hof vernietigt de bestreden beslissing en legt aan de notaris de maatregel van berisping op.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 02-06-2026

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2026:1476

Zaaknummer: 200.359.231

Rechters: O.J. van Leeuwen, C.H.M. van Altena en Th.W. van Grafhorst

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Er is geen goede grond om aan te nemen dat slechts in een afzonderlijke, daartoe strekkende procedure kan worden bepaald dat een of meer van de vereffenaars in rechte kunnen optreden.

Het vervolg op het een tussenarrest (ERF 2025-0580). De erfgenamen van erflaatster zijn geïntimeerden. Een van de appellanten is een dochter van een ander kind van erflaatster. Dit vooroverleden kind was op het tijdstip van zijn overlijden gehuwd en heeft de moeder van appellante en vier kinderen als nabestaanden achtergelaten. Dat betekent dat zij – tenzij erflaatster bij testament anders heeft bepaald – als erfgenamen in de plaats komen van het vooroverleden kind. Geïntimeerden menen dat, nu zij de nalatenschap van erflaatster beneficiair hebben aanvaard, zij niet in hoedanigheid van erfgenaam maar van vereffenaars gedagvaard hadden moeten worden in hoger beroep. Nu dat niet is gebeurd, concluderen zij dat appellanten niet-ontvankelijk zijn. De kleindochter stelt dat als inderdaad plaatsvervulling speelt (hetgeen zij niet weet, omdat zij niet weet of erflaatster bij testament heeft beschikt) zij en de overige erven van hun vader, ook vereffenaar zijn. Volgens het hof is het uitgangspunt dat de vereffenaars gezamenlijk in rechte optreden en dat, omdat geïntimeerden in eerste aanleg de procedure hebben ingeleid, bekeken moet worden of zij procesbevoegdheid hebben. Dit is een kwestie van openbare orde en omdat partijen zich hierover nog niet voldoende hebben kunnen uitlaten, bepaalde het hof in het tussenarrest een mondelinge behandeling.

Zoals het hof in het tussenarrest al had vastgesteld hebben geïntimeerden de inleidende vordering in hun hoedanigheid van vereffenaars van het afgescheiden vermogen van erflaatster ingesteld. Daaruit vloeit voort dat het hof de vordering zo verstaat dat die is ingesteld namens de nalatenschap. Partijen kunnen deze vordering ook niet slechts voor hun eigen breukdeel instellen: de nalatenschap dient immers eerst te zijn vereffend voordat individuele erfgenamen op (eventueel resterende) eigen breukdelen aanspraak kunnen maken. Partijen zijn in beginsel – nu zij beneficiair aanvaard hebben – slechts gezamenlijk als vereffenaar bevoegd te procederen. Er is geen machtiging verleend door de kantonrechter om zelfstandig ten behoeve van de nalatenschap te kunnen procederen en er is ook geen vereffenaar benoemd. De Hoge Raad heeft in een arrest van 25 april 2025, ECLI:NL:HR:2025:662, overwogen dat tot de taken van een vereffenaar behoort de

vertegenwoordiging van de erfgenamen in en buiten rechte (art. 4:211 lid 2 BW). In geval van beneficiaire aanvaarding van de nalatenschap door een of meer erfgenamen moet ook deze bevoegdheid in beginsel door de erfgenamen tezamen worden uitgeoefend. De kantonrechter kan echter anders bepalen. Er is geen goede grond om aan te nemen dat de kantonrechter dat slechts in een afzonderlijke, daartoe strekkende procedure kan doen. De kantonrechter kan ook anders bepalen door een of meer van de vereffenaars te ontvangen in een verzoek dat volgens de hoofdregel door de vereffenaars tezamen had moeten worden ingediend. In dat geval moet ook ten aanzien van de overige vereffenaars recht worden gedaan aan het beginsel van hoor en wederhoor. In een geval als in die zaak aan de orde, waarin een van de vereffenaars een verzoek heeft gedaan tot opheffing van de vereffening, is de rechtspositie van de overige vereffenaars gewaarborgd doordat zij worden gehoord of behoorlijk opgeroepen (art. 4:209 lid 1 BW).

In een eerder arrest (HR 22 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:721) had de Hoge Raad al geoordeeld dat de partij het hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank in deze procedure, die was aangespannen door de in de loop van het geding in eerste aanleg overleden wederpartij, had dienen in te stellen tegen diens gezamenlijke erfgenamen, in dit geval vanwege de beneficiaire aanvaarding tegen de gezamenlijke vereffenaars. De partij die in hoger beroep kwam, was echter zelf een van de vereffenaars. De Hoge Raad oordeelde dat, nu die partij als appellante ook zelf in het appèl betrokken was – en het gezag van gewijsde van de door het hof te geven beslissing zich dus tot alle erfgenamen, tevens vereffenaars, zou uitstrekken – het zonder enige zin zou zijn te eisen dat zij ook zichzelf, als mede-vereffenaar, in hoger beroep zou dagvaarden. Hoewel het hof zich realiseert dat onderhavige kwestie voor wat betreft de feiten en de vorderingen afwijkt van voornoemde uitspraken, ziet het hof aanleiding om de in die uitspraken gehanteerde benadering vanuit een oogpunt van deformalisering van het procesrecht en met het oog op een efficiënte en doelmatige geschilbeslechting toe te passen in de onderhavige zaak. Dat leidt ertoe dat het hof geïntimeerden ontvangt in hun vorderingen namens de nalatenschap, mits alle vereffenaars in rechte worden betrokken en hun standpunten kenbaar hebben kunnen maken. Het hof wijst erop dat een rechterlijke beslissing over een processueel ondeelbare rechtsverhouding steeds jegens alle bij die rechtsverhouding betrokken partijen gezag van gewijsde heeft, ongeacht door wie en tegen wie de vordering is ingesteld en ongeacht wie tegen de vordering verweer heeft gevoerd. Het is dan ook rechtens noodzakelijk dat een beslissing daarover in dezelfde zin luidt ten aanzien van alle bij die rechtsverhouding betrokkenen. Dat ligt in onderhavige kwestie niet anders. Dit betekent dat in dit hoger beroep alle partijen de mogelijkheid moeten krijgen om hun standpunten kenbaar te maken.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 02-06-2026

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2026:1399

Zaaknummer:

Rechters: J.J.M. van Lanen, S.M.J. Korthuis-Becks en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In geval van onenigheid tussen vereffenaars kan de kantonrechter ook op de voet van artikel 4:198 BW de kantonrechter de werkzaamheden en bevoegdheden van de vereffenaars anders verdelen.

Erflater is in 2018 in Den Haag overleden. Verzoekers 1, 2 en 3 alsmede verweerders 1, 2, 3, 4 en 5 zijn kinderen van erflater. Erflater heeft daarnaast nog een dochter. De kleindochter van erflater is de dochter van deze dochter. Verzoekers 4 en 5 zijn de kinderen van verzoeker 1 en derhalve eveneens de kleinkinderen van de erflater. Tijdens zijn leven was erflater, bij beschikking van 5 januari 2018, onder curatele gesteld met aanstelling van verzoeker 1 als curator. Erflater heeft niet bij testament over zijn nalatenschap beschikt. Verweerders 1 en 4 hebben op 20 februari 2019 de nalatenschap van erflater beneficiair aanvaard. Verweerders 3 en 5 deden dit op 16 maart 2023 respectievelijk 1 februari 2024. Verzoekers 1, 2, 3 alsmede de dochter hebben op 31 januari 2020 de nalatenschap van erflater verworpen. Verzoekers 4 en 5 hebben de nalatenschap van erflater op 5 augustus 2022 beneficiair aanvaard. Verweerders willen, vanwege door hen vermeend door verzoekster 1 in haar hoedanigheid van curator van de erflater handelen in strijd met hetgeen van een curator mag worden verwacht en/of vermeend onrechtmatig handelen, tegen haar procederen en bij de bestreden beschikking is hun machtiging verleend om namens de nalatenschap van erflater een procedure te beginnen. Verzoekers 1, 2 en 3 alsmede de dochter van erflater hebben de nalatenschap verworpen zodat zij nooit erfgenaam/vereffenaar zijn geworden en dus ook geen deelgenoot van de te verdelen nalatenschap zijn geweest en ook geen belanghebbenden zijn in deze procedure. Dat verzoekers 2 en 3 in hoger beroep zijn gekomen van het vonnis waarbij hun vordering om voor recht te verklaren dat hun verwerpingen van de nalatenschap van de erflater tot stand zijn gekomen door bedreiging en dat deze vernietigbaar zijn en/of de verwerpingen door hen te vernietigen is afgewezen, maakt dat voor hen niet anders. Verweerders 1 en 4 hebben beneficiair aanvaard en zijn vereffenaar. Nu verzoekers 4 en 5 wel erfgenaam en vereffenaar van de nalatenschap van de erflater zijn, zijn zij naar het oordeel van het hof wel belanghebbenden in deze procedure. Het hof zal hen daarom ontvangen in hun hoger beroep. Omdat geen verklaring van erfrecht is opgesteld, heeft het hof het vaststellen en oproepen van de belanghebbenden in deze procedure dan ook niet aan de hand van een verklaring van erfrecht kunnen doen maar zich daarvoor dus moeten baseren op overgelegde stukken. Het

hof heeft aan de hand van die overgelegde stukken niet kunnen vaststellen dat, naast de in deze procedure opgeroepen belanghebbenden, er sprake is van andere erfgenamen van de nalatenschap van erflater en daarmee nog sprake is van andere belanghebbenden in deze procedure. Dat het beginsel van hoor en wederhoor door de kantonrechter is geschonden doordat niet alle belanghebbenden, zijnde de vermeende kinderen van erflater in Marokko, in de procedure in eerste aanleg zijn betrokken, kan het hof derhalve evenmin vaststellen. Voor zover de kantonrechter in de procedure in eerste aanleg niet alle door het hof in deze procedure aangemerkte belanghebbenden in die procedure heeft betrokken, geldt dat die belanghebbenden zich wel in deze procedure over het inleidend verzoek hebben kunnen uitlaten, zodat een schending van het beginsel van hoor en wederhoor daarmee is hersteld.

Uit de uitspraak van de Hoge Raad van 25 april 2025 (ECLI:NL:HR:2025:662) volgt dat in geval van onenigheid tussen de vereffenaars niet alleen de weg van artikel 4:203 BW openstaat (op grond waarvan de rechtbank na beneficiaire aanvaarding een vereffenaar kan benoemen die in de plaats treedt van de erfgenamen als vereffenaars), maar dat in geval van onenigheid tussen de vereffenaars ook op de voet van artikel 4:198 BW de kantonrechter de werkzaamheden en bevoegdheden van de vereffenaars anders kan verdelen. Naar het oordeel van het hof betekent dit dat artikel 4:198 BW in het onderhavig geval, waarin er sprake is van onenigheid tussen de vereffenaars, wel degelijk een wettelijke grondslag biedt om aan de verweerders een machtiging te verlenen om namens de nalatenschap van de erflater een procedure tegen verzoekster 1 in te stellen. Het hof is dan ook van oordeel dat de kantonrechter op dit punt terecht en op goede gronden heeft geoordeeld en beslist zoals zij heeft gedaan. Het hof neemt deze gronden over en maakt deze na een eigen afweging tot de zijne. Niet is gebleken van feiten en omstandigheden, die tot een ander oordeel zouden moeten leiden. Naar het oordeel van het hof geldt dit ook voor wat betreft het oordeel van de kantonrechter omtrent het evidente belang van de verweerders bij het verlenen van voornoemde machtiging.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 11-03-2026

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2026:660

Zaaknummer: 200.354.920/01

Rechters: G.G.B. Boelens, A.N. Labohm en J.B. Backhuijs

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Niet-ontvankelijkheidsverklaring omdat geen gebruik is gemaakt van geboden gelegenheid de niet opgeroepen personen op de voet van artikel 118 Rv in het geding te betrekken.

Op grond van artikel 6.4 van het geldende Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingszaken bij de gerechtshoven vervalt het recht van een partij wier advocaat zich heeft onttrokken om de proceshandeling waarvoor zij staat te verrichten, indien zich op de daartoe bepaalde roldatum geen andere advocaat stelt. Vast staat dat zich voor eiseesr – ook na meermaals verleend uitstel – geen andere advocaat heeft gesteld. Daarmee is het recht van eiser komen te vervallen om, door tussenkomst van een advocaat, alsnog X in zijn hoedanigheid van executeur en afwikkelingsbewindvoerder in de nalatenschap van erflater, in het geding in hoger beroep op te roepen. Zoals reeds in een tussenarrest is overwogen, dienen bij een processueel ondeelbare rechtsverhouding alle deelgenoten in het geding te worden opgeroepen op grond van het uitgangspunt dat de rechter slechts een beslissing kan nemen die voor alle betrokkenen bindend is, indien zij allen partij zijn in de procedure. Nu aan eiseres de gelegenheid is gegeven om, door middel van tussenkomst van een advocaat, de niet opgeroepen personen op de voet van artikel 118 Rv in het geding te betrekken, maar zij niet van die gelegenheid gebruik heeft gemaakt, wordt zij niet-ontvankelijk verklaard in haar hoger beroep (zie HR 10 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:411).

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 26-05-2026

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2026:1485

Zaaknummer: 200.350.976/01

Rechters: R.M. Troost, T.M. Subelack en J.M. van Baardewijk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geen aanspraak op wettelijke rente over legitieme portie. Geen verzuim en geen strijd met de redelijkheid en billijkheid.

Nadat eisende partij aanspraak heeft gemaakt op de legitieme portie heeft gedaagde deze, nadat de omvang daarvan in een eerdere procedure is vastgesteld, tezamen met de op grond van artikel 4:84 BW verschuldigde wettelijke verhoging betaald. In deze procedure maakt eiser aanspraak op wettelijke rente ex artikel 6:119 BW. De wettelijke rente is volgens dit artikel pas verschuldigd vanaf het moment dat de schuldenaar met de voldoening van zijn geldschuld in verzuim is. Naar het oordeel van de kantonrechter heeft eiser niet aangetoond dat gedaagde schriftelijk in gebreke is gesteld. De kantonrechter stelt vast dat eisende partij in de eerdere procedure heeft gevorderd dat de rechtbank voor recht verklaart dat contante geldopnames meegenomen dienen te worden bij het becijferen van de legitimaire massa en dat gedaagde de legitieme portie uitkeert. Eisende partij heeft in die procedure echter geen concreet bedrag gevorderd en ook geen wettelijke rente zodat die dagvaarding niet als ingebrekestelling kan gelden, zodat ook daaruit geen verzuim is voortgevloeid. De kantonrechter is van oordeel dat de omstandigheid dat gedaagde in de buitengerechtelijke correspondentie heeft laten blijken zich te realiseren dat zij de legitieme portie aan eisende partij moest uitbetalen, onvoldoende is om van verzuim te kunnen spreken. Daarvoor had eisende partij een duidelijke ingebrekestelling moeten sturen met daarin vermeld een concreet bedrag, haar een termijn voor nakoming moeten stellen en, bij gebreke van nakoming, de wettelijke rente moeten aanzeggen. De kantonrechter acht het niet in strijd met de redelijkheid en billijkheid dat gedaagde partij vasthoudt aan haar stelling dat van verzuim geen sprake is. De stelling dat de nalatenschap jarenlang voordeel heeft gehad doordat de legitieme portie niet was uitgekeerd en eiser hierdoor rendement is misgelopen acht de kantonrechter evenmin voldoende om te kunnen stellen dat het in strijd met de redelijkheid en billijkheid is als eisende partij geen wettelijke rente over de legitieme portie toekomt.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 20-05-2026

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2026:4770

Zaaknummer: 12014097 \ CV EXPL 25-6157

Rechters: Y.J.C.A. Roeffen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vorderingen tot vervallenverklaring van legaten aan de Staat en gemeente wegens niet naleven door erfflater van opgelegde last worden afgewezen.

Het gaat in deze twee zaken om de vorderingen tot vervallenverklaring van aan de Staat (zaak ECLI:NL:RBDHA:2026:14819) en de gemeente Den Haag (zaak ECLI:NL:RBDHA:2026:14817) gelegateerde collecties die zich – kort gezegd – in het Mauritshuis en het museum Bredius bevinden. De Staat en de gemeente zijn in 1946 eigenaar geworden van collecties (waaronder schilderijen) door aanvaarding van het door erfflater verstrekte legaat met daaraan verbonden een last (hierna: het legaat). Deze schilderijen behoren tot de collectie van resp. het Mauritshuis en het museum Bredius. Eisers vorderen in deze procedure met name om het legaat vervallen te verklaren en de schilderijen aan hen als erfgenamen af te geven. Zij menen namelijk dat de Staat/gemeente c.s. in ernstige mate de last schenden. De Staat/gemeente c.s. hebben betwist dat zij de aan de last verbonden voorwaarden hebben geschonden. Over het legaat aan de gemeente is eerder geprocedeerd. De last in kwestie bevat onder meer de zinsnede (over de gelegateerde collecties): '(...) , ils devront rester exposés exclusivement dans ledit Musée'. De rechtbank heeft toen de stellingname van eiser 1 (inzake de absolute tentoonstellingsplicht en het verplaatsingsverbod) verworpen en zijn vorderingen (onder meer tot afgifte van diverse kunstvoorwerpen) afgewezen. Bij arrest van 25 februari 2020 heeft het gerechtshof Den Haag dit vonnis bekrachtigd en het in hoger beroep meer of anders gevorderde afgewezen. Het ingestelde cassatieberoep is door de Hoge Raad met toepassing van artikel 81 RO verworpen.

Eisers leggen aan hun vorderingen tot vervallenverklaring van de legaten kort gezegd ten grondslag dat er sprake is van dermate ernstige schendingen van de last dat hun geen andere mogelijkheid rest dan het vorderen van vervallenverklaring van het legaat ex artikel 1051 oud Burgerlijk Wetboek (BW) juncto artikel 4:131 lid 1 BW. Het legaat is verkregen onder de ontbindende voorwaarde van naleving van de last. Niet-naleving – structureel, permanent en bovendien bewust – brengt met zich mee dat de rechter het legaat vervallen moet verklaren met als daaraan verbonden consequentie dat gelegateerde collecties aan eiser 1 als belanghebbende partij moeten worden teruggegeven, aldus eisers. De Staat/gemeente c.s.

voeren gemotiveerd verweer en concluderen kort gezegd tot niet-ontvankelijkheid. De rechtbank verklaart twee van de eisers (2 en 3) niet-ontvankelijk omdat er onvoldoende reden is om onder het begrip ‘onmiddellijk bij de vervallenverklaring belanghebbende’ ook familieleden te scharen die stellen nauw betrokken te zijn bij deze kwestie en op termijn mogelijk erven. Mochten eisers 2 en 3 te zijner tijd als rechtsopvolger onder algemene titel in de rechten en verplichtingen van eiser 1 treden, dan zal een tussen eiser 1 en de Staat gewezen vonnis ook hen binden. De door eisers eveneens gedagvaarde stichtingen (stichting koninklijk kabinet van schilderijen Mauritshuis resp. stichting museum Bredius, en stichting steunfonds museum Bredius) hebben hooguit een van de Staat/gemeente afgeleide positie en omdat de rechtbank niet inziet waarom zij in de procedure worden betrokken, worden de tegen hen ingestelde vorderingen afgewezen.

In de zaak tegen de gemeente gaat de rechtbank in op de vraag in hoeverre aan de beslissingen in de eerder gevoerde procedure over de uitleg van de last al dan niet gezag van gewijsde toekomt voor partijen in de onderhavige procedure. Naar het oordeel van de rechtbank levert het verlies van de zeven voorwerpen, alle omstandigheden van het geval in aanmerking nemend (waaronder ook de grote betekenis en de inhoud van het legaat, alle inspanningen die de gemeente zich vanaf 1922 als bruiklener en vanaf 1946 als legataris tot aan heden heeft getroost om deze collectie zo goed mogelijk te beheren en behouden en het daarmee voor het publiek gemoeide belang) onvoldoende grond op om het legaat (geheel of deels) vervallen te verklaren. Ook is het bij vervallenverklaring van het legaat hoogst onzeker of de Brediuscollectie voor het publiek behouden zal blijven, laat staan in het museum Bredius en op dezelfde wijze als nu het geval is. Dat zou niet alleen in strijd komen met de uitdrukkelijke wens van erflater en de last, maar ook met het openbaar belang. Ook dit staat aan de gevorderde vervallenverklaring in de weg. Het hof heeft in de eerdere procedure al geoordeeld dat de last ‘ils devront rester exposés exclusivement dans ledit Musée’ geen absolute tentoonstellingsplicht en ook geen depotverbod inhoudt. Dat wil dus zeggen dat niet ieder voorwerp steeds tentoongesteld behoeft te worden en dat kunstvoorwerpen ook opgeslagen kunnen worden in een depot. Ook zijn op gezette tijden tentoonstellingen met ten dele extern werk toegestaan. Verder heeft eiser 1 – tegenover de gemotiveerde betwisting door de gemeente – niet voldoende onderbouwd dat de gemeente frequent het hele museum leeghaalt om ander werk dan werk behorend tot het legaat tentoon te stellen, zodat het beeld resteert van een museum waarin de Brediuscollectie niet langer het uitgangspunt vormt maar een variabele factor is, die moet wijken wanneer externe programmering dat vereist. Het hof heeft ook al geoordeeld dat de last geen absoluut verbod inhoudt op toevoeging en samenvoeging van werken. Het hof heeft in de eerdere procedure overwogen dat de vraag aan welke norm van administratie de gemeente is gebonden niet relevant is voor de beoordeling van de voorliggende vorderingen. Daaronder viel ook de gevorderde verklaring voor recht dat de

gemeente de last steeds had geschonden en nog steeds schond. Aan deze gestelde schending gaat de rechtbank dus voorbij. Voor vervallenverklaring is dan ook geen grond.

In de zaak tegen de staat geeft de rechtbank aan dat zij in deze procedure strikt genomen niet gebonden is aan het arrest van het hof in de eerdere procedure tegen de gemeente. Toch is dit arrest ook niet zonder betekenis. Het betreft immers de uitleg van een ander legaat opgenomen in hetzelfde testament van erflater. Hierom past de rechtbank het door het hof ten behoeve van de uitleg van het legaat met last vastgestelde juridische kader toe; dit kader komt haar juist voor. Anders dan eiser 1 acht de rechtbank ook in dit geval de last 'ils devront rester exposés exclusivement dans ledit Musée' niet zo klip en klaar dat de rechtbank niet aan uitleg daarvan toekomt. Er is enige ruimte voor onzekerheid over de betekenis van de bewoordingen van dat legaat. De rechtbank geeft aan dat erflater de legaten aan de gemeente en de staat in hetzelfde testament heeft opgenomen. Mede hierom komt de rechtbank ook in deze zaak tot de conclusie dat erflater met de last opgelegd aan de staat geen absolute tentoonstellingsplicht of verplaatsingsverbod heeft beoogd. In het geval erflater een andersluidende last voorstond dan bij de aan de gemeente gelegateerde kunstvoorwerpen, had het voor de hand gelegen dat hij de aan de Staat opgelegde last verder zou hebben geëxpliciteerd en dat hij het niet (net zoals in het geval van de gemeente) bij dat ene zinnetje had gelaten. De rechtbank gaat er, met andere woorden, van uit dat erflater met dezelfde zin, dezelfde betekenis voor ogen heeft gehad. Zeker nu erflater als voormalig museumdirecteur bekend was met de praktijken en ontwikkelingen in de museumwereld, het fenomeen van de zich verder uitbreidende collecties en met het wisselen van opvattingen over welke schilderijen het tonen aan het publiek de moeite waard zijn.

Vervolgens gaat de rechtbank in op enkele specifieke geschilpunten, waaronder het (vermeend) gebruik van een extern depot en bruikleen van delen van de collectie. De Staat heeft te kennen gegeven dat men – gezien de uitleg die de familie/eiser 1 geeft aan de last – een extern depot/bruikleen niet aandurft. Kortom, het door eiser 1 gestelde levert hetzij geen schending op van de last dan wel mist feitelijke grondslag. Gesteld noch gebleken is overigens dat de Stichting niet als een goed huisvader voor de schilderijen zorgdraagt. Voor toewijzing van de gevorderde vervallenverklaring van het legaat aan de Staat bestaat geen grond.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 10-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2026:14817

Zaaknummer: C/09/676671

Rechters: M.J. Alt-van Endt, I.A.M. Kroft en D.E. Alink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In weerwil van artikel 4:15 lid 2 BW acht de rechtbank zich bevoegd kennis te nemen van het geschil over de vaststelling van de omvang van de vordering wettelijke verdeling.

Partijen (eiser en gedaagden 1 t/m 4) zijn broers en zussen van elkaar. Vader is in 2015 overleden. De wettelijke verdeling was van toepassing en gedaagden 2 en 3 hebben hun benoeming tot executeur aanvaard. In 2020 heeft eiser een e-mail ontvangen van gedaagde 3, waarin onder andere staat dat moeder het erfdeel van eiser wil uitkeren en dat de contante waarde € 31.833 euro is en dat als hij akkoord is het rekeningnummer moet doorgeven. Vervolgens is van de en/of-rekening van vader en moeder € 31.833 overgemaakt naar eiser. Moeder is in 2024 overleden en heeft eiser en zijn afstammelingen onterfd, gedaagden zijn haar erfgenamen. Eiser heeft aanspraak gemaakt op zijn legitieme portie in de nalatenschap van moeder. Eiser stelt dat hij als erfgenaam in de nalatenschap van vader een (resterende) vordering heeft op de nalatenschap van moeder in verband met zijn erfdeel. Hij vordert daarom in de hoofdzaak dat de rechtbank de omvang van zijn erfdeel in de nalatenschap van vader vaststelt alsmede zijn legitimaire aanspraak in de nalatenschap van moeder. In het incident vordert eiser inzage in een groot aantal stukken/bescheiden. Interessant is met name dat gedaagden als meest verstrekkende verweer aanvoeren dat eiser de vordering tot het vaststellen van zijn erfdeel in de nalatenschap van vader niet kan voorleggen aan de rechtbank. De kantonrechter is volgens hen bevoegd op grond van artikel 4:15 BW. Daarom moet eiser niet-ontvankelijk worden verklaard in zijn vorderingen voor zover deze betrekking hebben op de nalatenschap van vader. De rechtbank is van oordeel dat dit verweer niet slaagt. Artikel 4:15 lid 1 BW bepaalt dat, voor zover erfgenamen over de vaststelling van de omvang van de in artikel 4:13 lid 3 BW bedoelde geldvordering niet tot overeenstemming kunnen komen, deze op verzoek van de meest gereede partij door de kantonrechter wordt vastgesteld. Op de in lid 2 genoemde gronden kan een vastgestelde vordering op verzoek van een van partijen door de kantonrechter worden gewijzigd. In beginsel is dus de kantonrechter bevoegd tot het vaststellen van de vordering met betrekking tot het vaststellen van het erfdeel van eiser. De omvang van de legitieme portie uit de nalatenschap van moeder is echter afhankelijk van de vaststelling van de vordering uit de nalatenschap van vader. In het kader van de goede procesorde acht de rechtbank zich daarom bevoegd om kennis te nemen van het geschil waar

het gaat om de vordering van eiser met betrekking tot de nalatenschap van vader.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 03-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2026:3729

Zaaknummer: C/01/422305 / HA ZA 26-16

Rechters: E.J.C. Adang

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verkoop aandeel in nalatenschap niet nietig of vernietigbaar wegens strijd met artikel 3:191 BW of artikel 4:4 BW.

In geschil is of twee deelgenoten (van wie één inmiddels overleden) tot de nalatenschap van erflater hun aandelen rechtsgeldig hebben verkocht aan geïntimeerden. Het Hof neemt als vaststaand aan dat de twee ten tijde van het sluiten van de koopovereenkomsten deelgenoten waren in die nalatenschap. Op grond van artikel 3:191 lid 1 BW kan ieder der deelgenoten over zijn aandeel in de gehele gemeenschap beschikken en kunnen zijn schuldeisers een zodanig aandeel uitwinnen, tenzij uit de rechtsverhouding tussen de deelgenoten anders voortvloeit. De hoofdregel is dus dat de deelgenoten zelfstandig over hun aandeel kunnen beschikken c.q. hun aandeel kunnen uitwinnen. Door de beschikking over een aandeel wordt een deelgenoot vervangen. Diens positie wordt dan uitgeoefend door een ander. Van een verandering in de onderlinge rechtsverhoudingen dan wel bevoordeling van de kopers, zoals appellanten stellen, is dus niet zonder meer sprake. Tegen deze achtergrond hebben appellanten de door hun gestelde benadeling niet voldoende onderbouwd. De nalatenschap waartoe meerdere erfgenamen die in familieverband tot elkaar staan zijn gerechtigd, vormt op zichzelf geen rechtsverhouding waaruit een beperking tot beschikking voortvloeit. Voor zover appellanten aanvoeren dat het enkele feit dat het een nalatenschap betreft een beroep op de uitzondering van artikel 3:191 lid 1 BW rechtvaardigt, wordt dat dus verworpen. Ook is niet onderbouwd dat er afspraken bestaan die meebrengen dat de deelgenoten niet over hun aandeel in de gemeenschap kunnen beschikken. Dat de verkoop van de onverdeelde aandelen in de nalatenschap de afwikkeling ervan bemoeilijkt, is niet aannemelijk geworden; ook zijn geen bijzondere omstandigheden gesteld. De twee deelgenoten mochten hun aandelen in de gemeenschap verkopen. De koopovereenkomsten zijn niet nietig of vernietigbaar wegens strijd met artikel 4:4 BW. Ingevolge artikel 4:4 lid 1 BW is een voor het openvallen van een nalatenschap verrichte rechtshandeling nietig, voor zover zij de strekking heeft een persoon te belemmeren in zijn vrijheid om bevoegdheden uit te oefenen, welke hem krachtens Boek 4 BW met betrekking tot die nalatenschap toekomen. Lid 2 bepaalt dat overeenkomsten strekkende tot beschikking over nog niet opengevallen nalatenschappen in hun geheel of over een evenredig deel daarvan nietig zijn. In deze zaak gaat het om het beschikken over een aandeel in de nalatenschap na het openvallen daarvan. De koopovereenkomsten dateren

immers van na het overlijden van erflater. Er is dus geen sprake van voor het openvallen van de nalatenschap verrichte rechtshandelingen.

Instantie: Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Datum uitspraak: 29-10-2024

ECLI: ECLI:NL:OGHACMB:2024:351

Zaaknummer: CUR2023H00064

Rechters: E.A. Saleh, C.J.H.G. Bronzwaer en E.W.A. Vonk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vereffenaar vordert medewerking aan door erflater gesloten overeenkomst.

Deze zaak betreft een geschil over de medewerking aan de levering – ter uitvoering van een door erflater gesloten overeenkomst van ruiling – en wordt volledigheidshalve genoemd. De door de rechtbank benoemde vereffenaar stelt de vordering (in kort geding in hoofdzaak) in.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 01-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2026:3218

Zaaknummer: C/08/346480 / KG ZA 26-89

Rechters: M.W. Eshuis

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof stelt prejudiciële vragen over het aanvaarden van een erfgenaamschap onder voorwaarde door een erfgenaam wiens vermogen onder bewind is gesteld.

In eerste aanleg (ERF 2025-0591) verklaarde de kantonrechter de meerderjarigenbewindvoerder van de rechthebbende niet-ontvankelijk in diens verzoek om een machtiging te verlenen voor het beneficiair aanvaarden van een nalatenschap. Het notaris kantoor dat betrokken was bij e.e.a. meende dat krachtens artikel 1:441 lid 2 onder b BW een machtiging noodzakelijk was omdat de erfstelling een tweetrapsmaking inhield, en dus onder ontbindende voorwaarde was geschied. De kantonrechter gaf in de overwegingen aan dat de wet niet eenduidig is in deze. In hoger beroep geeft de bewindvoerder aan er belang bij te hebben dat zijn verzoek inhoudelijk wordt beoordeeld, mede om eventuele aansprakelijkheid (art. 1:444 BW) jegens de rechthebbende te voorkomen dan wel te voorkomen dat er sprake is van een nietige rechtshandeling. De voorliggende rechtsvraag is daarnaast principieel van aard. Er bestaat rechtsonduidelijkheid over de reikwijdte van artikel 1:441 lid 2 aanhef en onder b BW. Het is wenselijk dat hierover duidelijkheid wordt gegeven, mede om te voorkomen dat kantonrechters hierover verschillend oordelen, alsook om te voorkomen dat onnodig verzoeken aan kantonrechters worden gedaan. De bewindvoerder heeft het hof verzocht om prejudiciële vragen te stellen aan de Hoge Raad. Het hof geeft aan dat de bewindvoerder van de rechthebbende de wettelijke vertegenwoordiger is als bedoeld in artikel 4:193 BW en dat de hierin bedoelde driemaandentermijn van toepassing is op het meerderjarigenbewind. Het hof constateert dat op 21 augustus 2025, de datum waarop de bewindvoerder machtiging van de kantonrechter verzocht, al ruimschoots meer dan drie maanden waren verstreken. Als de bewindvoerder de termijn als bedoeld in artikel 4:193 lid 2 BW heeft laten verlopen, dan geldt de nalatenschap als door de erfgenaam/rechthebbende beneficiair aanvaard. Dat zou ertoe leiden dat de bewindvoerder niet-ontvankelijk zou zijn in zijn verzoek om machtiging om de erfstelling te mogen aanvaarden. Het hof dient de ontvankelijkheid ambtshalve onder ogen te zien, omdat de openbare orde in het geding is. De vraag of de nalatenschap als door de rechthebbende beneficiair aanvaard geldt, indien de meerderjarigenbewindvoerder de verklaring van beneficiaire aanvaarding van een erfstelling onder voorwaarden niet binnen drie maanden (of binnen de verlengde termijn) aflegt, is

volgens de bewindvoerder (nog) niet door de Hoge Raad beantwoord en het antwoord daarop is op dit moment (nog) onduidelijk. Dit leidt ertoe dat voor de beoordeling van de ontvankelijkheid van de bewindvoerder de vraag van belang is of de driemaandentermijn van artikel 4:193 lid 2 BW van toepassing is in geval van een voorwaardelijke erfstelling (tweetrapsmaking). Het is voor het hof van belang om te weten of een erfstelling (tweetrapsmaking) onder een making valt in artikel 1:441 lid 2 aanhef en onder b BW, en dus of een machtiging van de kantonrechter nodig is om een dergelijke erfstelling (beneficiair) te aanvaarden, en hoe dit artikel zich dan verhoudt tot artikel 1:441 lid 5 BW en artikel 4:193 BW in het geval van een erfstelling (tweetrapsmaking). In de wetsgeschiedenis noch in de erfrechtelijke handboeken is een eenduidig antwoord te vinden op die vraag. Het hof neemt de in het beroepschrift voorgestelde vragen over:

1. Ziet het woord making als bedoeld in artikel 1:441 lid 2 aanhef en onder b BW op uitsluitend legaten of ook op erfstellingen?
2. Indien het antwoord op vraag 1 is dat het woord making ook ziet op erfstellingen, hoe verhoudt zich artikel 4:193 lid 2 BW (inhoudende de beneficiaire aanvaarding van rechtswege) tot artikel 1:441 lid 2 aanhef en onder b BW (het doen van een verzoek tot verkrijging van een machtiging om eenmaking waaraan een last of voorwaarde is verbonden, aan te nemen)?
3. Indien het antwoord op vraag 1 is dat het woord making ook ziet op erfstellingen, hoe verhoudt artikel 1:441 lid 2 aanhef en onder b BW zich dan tot artikel 1:441 lid 5 BW? Dient in laatstgenoemd lid tevens te worden gelezen: onverminderd het bepaalde in lid 2 van dit artikel of woorden van gelijke strekking?

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 16-04-2026

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2026:1035

Zaaknummer: 200.363.319_01

Rechters: J.J.M. van Lanen, J.B. Smits en C.M. Molhuysen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Voorzieningenrechter wijst vordering tot machtiging verkoop nalatenschapswoning toe.

Partijen zijn zussen en de twee enige erfgenamen van hun in 2022 overleden moeder. Na het overlijden van hun moeder heeft eiser met instemming van gedaagde de woning bewoond tot 1 december 2024. Vervolgens is afgesproken de woning te renoveren alvorens deze te verkopen. Inmiddels is een deel van die werkzaamheden verricht en is ook de erfpacht afgekocht. Partijen hebben nog geen overeenstemming kunnen bereiken over de afwikkeling van de kosten. In juli-augustus 2025 zijn partijen het erover eens geworden de woning te verkopen, maar is het niet gelukt om verdere overeenstemming te bereiken over de verkoop. Eiseres vordert in kort geding in conventie – samengevat – dat de voorzieningenrechter, bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, haar machtigt om de woning mede namens gedaagde te verkopen. Ter zitting is voldoende aannemelijk geworden dat hun onderlinge communicatie is verstoord. Partijen bevinden zich bovendien in een patstelling over hoe verder te gaan met de afwikkeling van de woning die onderdeel uitmaakt van de nalatenschap, hetgeen de onderlinge communicatie ook niet beter maakt. Uit die patstelling vloeit een voldoende spoedeisend belang voort. Gelet op bestaande situatie, waarin de onderlinge communicatie tussen de zussen is verstoord, wordt geoordeeld dat van eiseres niet gevergd kan worden om in te stemmen met verder verbouwen van de woning en daaraan verder bij te dragen. Eiseres heeft ter zitting voldoende aannemelijk gemaakt dat de verbouwactiviteiten in de woning al veel verder zijn gegaan dan zij ooit wilde. Dit betekent dat de woning moet worden verkocht in de staat waarin deze zich op dit moment bevindt. De vordering van eiseres wordt toegewezen, waarbij aan gedaagde nog wel de mogelijkheid zal worden gegeven om haar medewerking te verlenen aan verkoop.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 01-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2026:6014

Zaaknummer: C/15/372529

Rechters: A.H. Schotman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Machtiging voor opheffen BEM-clausule wordt afgewezen.

Verzoekster vraagt machtiging voor het opheffen van de BEM-clausule op de ten name van minderjarige staande bankrekening met nummer (bankrekeningnummer). Verzoekster geeft aan deze gelden te willen gebruiken voor onder andere kosten voor orthodontie en levensonderhoud van de minderjarige. Verzoekster ontvangt geen alimentatie en hierdoor is haar financiële draagkracht beperkt. De beperkte financiële draagkracht van de moeder van betrokkene vormt volgens de kantonrechter onvoldoende grond voor opheffing van de BEM-clausule; die is er juist (mede) om het onmogelijk te maken het vermogen van betrokkene aan te wenden voor uitgaven die normaalgesproken voor rekening van verzoekster komen. Er zijn geen verdere gronden voor de noodzaak van de opheffing aangedragen. Dit betekent dat er onvoldoende is aangetoond dat de ouder enkel met gelden van de minderjarige zorg kan dragen voor de verzorging van de minderjarige.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 15-05-2026

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2026:3980

Zaaknummer: 12004688

Rechters: C.T.C. Wijsman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Partner van erflater is ongerechtvaardigd verrijkt als bedrag van uitvaartverzekering is ontvangen en erflaters kinderen bewijzen de uitvaart te hebben betaald.

Eisers zijn zussen en de kinderen van hun in 2023 overleden vader/erflater. Gedaagde is de toenmalige partner van vader. Gedaagde was begunstigde van een door erflater gesloten uitvaartverzekering en heeft van de verzekeraar circa € 5.100 ontvangen. Eisers hebben destijds het contact met de uitvaartverzorging op zich genomen, waarbij een van hen (eiser 2) de contractuele opdrachtgever was. Gedaagde was niet betrokken bij het regelen van de uitvaart en heeft hier niet aan meebetaald. Eisers vorderen primair veroordeling van gedaagde tot betaling van het uitgekeerde bedrag en baseren hun vordering o.m. op ongerechtvaardigde verrijking, een mondelinge overeenkomst en redelijkheid en billijkheid. De kantonrechter stelt vast dat gedaagde als begunstigde van de uitvaartverzekering een bedrag heeft ontvangen. Door het behouden van deze vergoeding is gedaagde verrijkt. Indien zou komen vast te staan dat eisers de uitvaart hebben betaald, zijn eisers verarmd. Tussen deze verrijking en verarming bestaat een causaal verband. Nu deze vergoeding door de verzekeraar is uitgekeerd voor de uitvaart van erflater valt niet in te zien waarom deze vergoeding niet zou toekomen aan degene die daadwerkelijk voor de uitvaart heeft betaald. De omstandigheid dat gedaagde nog een achterstallige energierekening moest betalen, maakt dat niet anders. Daar was de uitkering van de verzekeraar immers niet voor bedoeld. Dit betekent dat gedaagde verrijkt is ten koste van degene die de uitvaart betaald heeft, waarvoor geen redelijke grond bestaat, zodat gedaagde gehouden is dit aan degene die de uitvaart betaald heeft te vergoeden. Omdat gedaagde betwist dat eisers de uitvaart hebben betaald, worden zij in de gelegenheid gesteld dit te bewijzen.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 10-04-2026

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2026:5825

Zaaknummer: 12005894 \ CV EXPL 25-17014

Rechters: A.C.J. Klaver

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In verjaringskwestie oordeelt Hoge Raad dat uit diens betrokkenheid bij begrafenis niet voortvloeit dat ‘toestemminggevende’ echtgenoot wetenschap had van verwerping erfdeel.

Een huwelijksvermogensrechtelijke zaak met een erfrechtelijk randje. De inmiddels gescheiden X heeft tijdens haar huwelijk het erfdeel in haar moeders nalatenschap verworpen zonder dat zij de daarvoor vereiste toestemming ex artikel 1:88 lid 1 onder b BW van haar toenmalige echtgenoot Y had. In geschil is o.m. of de vernietiging door Y van de verwerping (art. 1:89 BW) effect sorteert, dan wel de vordering tot vernietiging is verjaard, zoals X stelt. Het hof oordeelde dat de vordering was verjaard omdat Y in 2014 bekend moet zijn geweest met de verwerping. Daarvoor was mede relevant zijn betrokkenheid bij de begrafenis. De Hoge Raad volgt de A-G en geeft aan dat bekendheid met de verwerping daar niet zonder meer uit kan voortvloeien. Ook is de stel- en bewijsplicht inzake de niet-verjaring ten onrechte bij Y neergelegd.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 05-06-2026

ECLI: ECLI:NL:HR:2026:844

Zaaknummer: 24/03234

Rechters: M.J. Kroeze, C.E. du Perron, H.M. Wattendorff, S.J. Schaafsma en G.C. Makkink

Advocaten: R.K. van der Brugge en H.J.W. Alt

RECHTSPRAAK

Huur(voortzettings)kwesities na overlijden van de huurder.

In ECLI:NL:GHAMS:2026:1414 bekrachtigt het hof het oordeel van de kantonrechter (ERF 2025-0319) dat de kleinzoon de huur van zijn overleden grootmoeder niet mag voortzetten. Het hof kan uit de overgelegde bankafschriften niet afleiden in hoeverre appellant heeft bijgedragen aan de kosten van de huisvesting en aan de kosten van levensonderhoud. Facturen van de aankoop van een tv, een oven en gordijnen leiden niet tot een ander oordeel. Het gaat (kennelijk) om een enkele incidentele uitgave door appellant, terwijl bovendien niet blijkt dat deze zaken ten behoeve van de gemeenschappelijke huishouding zijn aangeschaft. Ook is de vereiste wederkerigheid onvoldoende aangetoond. De verklaringen daaromtrent van burens zijn – zo het hof – te algemeen gesteld. Het hof overweegt ten slotte dat ook van de duurzaamheid onvoldoende is gebleken. Ook al zou de duur van de samenleving (in ieder geval vanaf 2019, dus ruim vijf jaar) als een objectieve aanwijzing voor duurzaamheid kunnen gelden, dan ontbreekt in dit geval iedere onderbouwing van een daarop gerichte subjectieve intentie van zowel grootmoeder als van appellant zelf. Appellant heeft onderbouwd gesteld dat het wonen bij zijn grootouders zijn oorzaak vindt in de problemen binnen het gezin waarin hij opgroeide. Feitelijk zou hij zijn opgevoed door zijn grootouders en hebben zij aldus een vervangende gezinssituatie geschapen. Dit brengt tevens mee dat, gelet op het specifieke gezinsvervangend karakter van deze samenleving, verwacht mocht worden dat deze eindig is op gelijke wijze als een samenleving van een kind met zijn ouder(s), namelijk tot het uitvliegen van het kind. Zonder nadere feiten en omstandigheden, die hier ontbreken, kan in ieder geval niet worden afgeleid dat de subjectieve intentie tot samenwoning van grootouders (en van grootmoeder na het overlijden van haar echtgenoot) en appellant verder reikte dan tot het moment waarop appellant, thans 26 jaar oud, zelfstandig zou kunnen gaan wonen. Daarentegen ziet het hof wel contra-indicaties in de door appellant uitgesproken wens om met zijn vriendin te gaan samenwonen en in zijn inschrijving als woningzoekende per 2022.

In ECLI:NL:RBOVE:2026:3071 huurde de (schoon)moeder van eisers een woning van de Stichting. Zij is overleden. Eisers willen nu in de woning blijven wonen, maar de Stichting is niet bereid om de huurovereenkomst die zij met de (schoon)moeder had met eisers voort te zetten. Eisers hebben een vordering ex artikel 7:628 lid 2 BW ingediend. Volgens hen hadden zij een duurzame gemeenschappelijke huishouding met hun (schoon)moeder. Afwijkend van

hetgeen gebruikelijk is, is dat er sprake was van een woning die al jaren bestaat uit twee aparte wooneenheden met eigen voorzieningen en een eigen toegang, namelijk het grotere voorhuis en het kleinere achterhuis. Volgens de Stichting voerden (schoon)moeder enerzijds en eisers anderzijds elk hun eigen huishouding in hun eigen woongedeelte. De kantonrechter oordeelt dat er geen sprake was van een duurzaam gemeenschappelijke huishouding en wijst de vordering daarom af. Uit de financiële stukken die zij over hebben gelegd blijkt weliswaar dat (schoon)moeder en eisers ieder een deel van de woonlasten voldeden, maar niet dat zij samen voorzagen in de verdere de kosten voor het levensonderhoud. Verder maakt de kantonrechter uit de overgelegde WhatsApp-correspondentie en schriftelijke verklaringen wel op dat er in zekere mate gezamenlijk werd opgetrokken – waaronder gezamenlijk eten, gezamenlijk televisie kijken, bezoek afleggen en ontvangen, boodschappen voor elkaar doen, gezamenlijk in de tuin zitten en huishoudelijke taken uitvoeren – maar niet dat dit alles in zo'n mate plaatsvond dat dit verder ging dan met elkaar omgaan als goede burens met een hechte familieband.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 19-05-2026

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2026:1414

Zaaknummer: 200.355.228/01

Rechters: E.K. Veldhuijzen van Zanten, E.J. Bellaart en M.J.R. Brons

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Uitspraken inzake verzoeken tot inzage in het medisch dossier van de overledene.

In deze zaak zijn eisers de broer en zussen – en erfgenamen – van erflater. Zij vermoeden dat erflater in de maanden mei, juni en juli 2024 en dus ook ten tijde van het verlijden van zijn testament op 3 juni 2024, zijn wil niet kon bepalen als gevolg van de ziekte van Kahler. Daarbij hebben zij opgemerkt dat zijn toestand is verslechterd doordat hij in de laatste zes maanden van zijn leven de aan hem voorgeschreven medicijnen niet of nauwelijks innam. Gelet op deze (vermoedelijke) wilsonbekwaamheid is het testament van erflater van 3 juni 2024 volgens eisers niet rechtsgeldig en moet de nalatenschap van erflater worden afgewikkeld aan de hand van een eerder testament van 20 juni 2006. Dit impliceert dat aan de partner van erflater geen legaat van € 250.000 toekomt en dat aan de moeder van eisers een keuzelegaat en legaat van vruchtgebruik op de goederen van de nalatenschap toekomt. Om op korte termijn duidelijkheid te krijgen over de wilsbekwaamheid van erflater ten tijde van het verlijden van het testament van 2024, willen eisers de beschikking krijgen over het medische dossier van erflater dat gedaan is onder zich heeft. Volgens gedaagde MC is (tijdelijke) verwardheid van erflater rondom een ziekenhuisopname vanwege een urineweginfectie medisch gezien ook te verklaren (tijdelijk delirium) en verwardheidsepisoden kunnen – zonder dat sprake is van wilsonbekwaamheid – volgens haar ook het gevolg zijn van de ziekte van Kahler. In het licht van deze betwisting is de voorzieningenrechter van oordeel dat er onvoldoende concrete aanwijzingen aanwezig zijn voor het vermoeden dat erflater wilsonbekwaam was ten tijde van het verlijden van het testament op 3 juni 2024. Eerder lijkt er sprake te zijn van een beeld van incidentele verwardheid bij erflater, zoals gedaagde heeft gesteld. Concrete omstandigheden van die dag (3 juni 2024) zijn ook niet gesteld, terwijl de notaris kennelijk geen aanleiding heeft gezien om zijn dienst te weigeren. Ook in de inhoud van het testament zelf ziet de voorzieningenrechter geen aanwijzing voor het vermoeden dat erflater wilsonbekwaam was. Hoewel eisers kennelijk geen duidelijk beeld hebben van de affectieve relatie tussen erflater en zijn partner, hebben zij wel aangegeven dat die relatie al vanaf 2017 bestond. Hoewel aan de partner van erflater het aanzienlijke bedrag van € 250.000 is gelegateerd, is dit – gelet op de omvang van de nalatenschap – minder dan aan ieder van eisers toekomt. Ook als de inhoud van het testament van 3 juni 2024 onder druk van de partner van erflater tot stand is

gekomen, zoals van de kant van eisers is gesuggereerd, is dit naar het oordeel van de voorzieningenrechter nog geen aanwijzing voor wilsonbekwaamheid van erflater. Hoewel de vordering op grond van het voorgaande al niet toewijsbaar is, overweegt de voorzieningenrechter bovendien dat inzage in het medisch dossier van erflater dat zich bij gedaagde bevindt, noodzakelijk moet zijn voor de behartiging van het zwaarwegende belang van eisers. Ook aan dit vereiste is naar het voorlopige oordeel van de voorzieningenrechter niet voldaan. Uit het verweer van gedaagde volgt immers dat aannemelijk is dat het medische dossier van erflater dat zich bij gedaagde bevindt, geen opheldering zal geven over de wilsbekwaamheid van erflater ten tijde van het verlijden van het testament. Gedaagde heeft – zoals hiervoor al is weergegeven – aangevoerd dat er tijdens het gehele behandeltraject van erflater bij gedaagde geen aanleiding bestond tot twijfel aan zijn wilsbekwaamheid.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 27-05-2026

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2026:1965

Zaaknummer: C/18/254901 / KG ZA 26-124

Rechters: T.P. Hoekstra

Wetsartikelen: